

PRZEWODNIK PRZYBYSZA DO MIASTA

CORK

A NEWCOMER'S GUIDE TO CORK CITY

POLISH

2006 version

Klauzula o zrzeczeniu się odpowiedzialności: Członkowie grupy One City, Many Communities (Jedno Miasto, Wiele Społeczności) podjęli starania, by zapewnić dokładność wszystkich informacji zawartych w Przewodniku Przybysza do miasta Cork. Nie przyjmują jednak odpowiedzialności za wszelkie straty, szkody i niedogodności doznane przez kogośkolwiek z czytelników na skutek wykorzystywania informacji lub porad zawartych w niniejszym przewodniku.

Słowo od Burmistrza

Witamy w Cork, mieście, które jest przede wszystkim miastem nadmorskim. Nasz port jest naszą bramą do reszty świata. Będąc miastem, w którym rodzą się nowe idee i miastem otwartym na ludzi, podstawą naszego etosu był zawsze szacunek dla człowieka. Nasi mieszkańcy słyną ze swojej życzliwości, ciepła i chęci niesienia pomocy innym.

Na przestrzeni całej swojej historii, ludzie ze wszystkich stron świata przybywali do Cork, aby tutaj założyć swój dom – ich zwyczaje i kultura przyczyniły się do ukształtowania dzisiejszego oblicza Miasta. Jako nowi Corkonianie staliście się częścią tej bogatej tradycji.

Jestem głęboko przekonany, że ten przewodnik, pełen przydatnych informacji dotyczących życia i pracy w Cork, pomoże ci z założeniu swojego nowego domu.

Cllr Deirdre Clune
Lord Mayor, Cork City (Prezydent Miasta Cork)

Wstęp

Niniejszy bezpłatny przewodnik ma na celu wprowadzenie przybyszów we wszystkie aspekty dotyczące życia w Cork – od znalezienia mieszkania i pracy, po zrozumienie systemu oświaty i poznanie rozkładu jazdy i tras autobusów. Jest również dla czytelników drogowskazem, pokazującym, gdzie mogą znaleźć więcej szczegółowych informacji i rodzajów wsparcia.

Pierwsze wydanie przewodnika opublikowano w języku angielskim, francuskim, rosyjskim i rumuńskim pod koniec 2004 roku. Został on opracowany przez grupę Cork – One City, Many Communities (Cork – Jedno Miasto – Wiele Społeczności) szeroką platformę skupiającą takie organizacje jak Cork City Council, Cork City Partnership, Social and Health Education Project, Irish Immigrant Voice, NASC – Irish Immigrant Support Centre, YMCA, Youth Information Centre oraz wiele innych, których celem jest promowanie międzykulturowości i wiedzy o kulturowej różnorodności miasta.

Od czasu pierwszego wydania przewodnika, profil przybyszów do Cork cały czas się zmienia. Niniejsza zaktualizowana polska wersja ma na celu niesienie pomocy dla jednej z najświeższych i największych społeczności, które przybywają do Cork, aby tutaj stworzyć swój dom. Chcielibyśmy podziękować wszystkim którzy uczestniczyli w tworzeniu pierwszej wersji przewodnika, a także tym, którzy sfinansowali i zaktualizowali jego polską wersję czyli Cork City Council, Comhairle, Project Management i EMC. Przewodnik we wszystkich dotychczasowych wersjach językowych jest dostępny na stronie www.corkcity.ie

Komitet Sterujący
Cork One City, Many Communities (Cork – Jedno Miasto – Wiele Społeczności)

Jak posługiwać się przewodnikiem

Niniejszy przewodnik stawia sobie za cel przedstawienie kluczowych informacji potrzebnych osobie przyjezdnej, która ma zamiar zamieszkać w Cork. Wszystkie wersje językowe przewodnika są także dostępne na stronie internetowej www.corkcity.ie/newcomersguide, która będzie uaktualniana w miarę pojawiania się nowych, istotnych informacji. W każdym rozdziale przewodnika znajdują się opowiedzi na niektóre najważniejsze pytania, a w każdej części wskazywane są także źródła dalszej informacji. Podano ponadto inne źródła informacji ogólnej, które mogą okazać się bardzo pomocne i udzielić odpowiedzi na szeroki wachlarz pytań.

Ośrodki Informacji Obywatelskiej (Citizens Information Centres - CIC) udzielają bezpłatnie obiektywnych i poufnych informacji dotyczących pełnego zakresu działalności służb miejskich oraz obowiązującego prawodawstwa. Ośrodki te są otwarte dla wszystkich osób niezależnie od ich narodowości lub statusu.

Ośrodki Informacji Obywatelskiej w Cork posiadają następujące biura:

Centrum

80 South Mall, Cork, tel. 021 4277377.
Biuro Darmowych Porad Prawnych, czynne co drugą środę, w godzinach 18.30 – 19.30

Blackpool

Blackpool Community Centre, 90 Great William O'Brien St, Blackpool
tel. 021 4501787.

Blackrock

Convent Road, Blackrock,
tel. 021 4358352.

Hollyhill

Harbour View Rd, Knocknaheeny,
tel. 021 4302301.

Mayfield

Newbury House, Old Youghal Road,
tel. 021 4508300.

Biuro w centrum jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00 – 16.00, a pozostałe biura są czynne w ograniczonym wymiarze czasu. Zaleca się uprzedni kontakt telefoniczny celem sprawdzenia aktualnych godzin otwarcia.

Złote strony (Golden Pages) to książka telefoniczna zawierająca informacje kontaktowe do różnych przedsiębiorstw i służb miejskich, łącznie z Ośrodkami

Informacji Obywatelskiej. Książka jest dostarczana każdego roku do wszystkich gospodarstw domowych, a jej kopie znajdują się również w bibliotekach miejskich. Dostępna jest także pod adresem internetowym www.GoldenPages.ie

Usługa **Telefoniczna Informacja Obywatelska (Citizen's Information Phone Service - CIPS)** czynna jest w godzinach od 9.00 – 21.00 pod tel. 1890 777121 (opłata za połączenie wg stawek lokalnych).

Dwie bardzo pomocne strony internetowe z informacjami o wszystkich służbach miejskich to:

www.oasis.gov.ie

www.comhairle.ie

www.thegreenbook.ie zamieszcza wykaz służb państwowych i miejskich oraz organizacji wolontarystycznych w Cork. Darmowe egzemplarze z numerami telefonicznymi tych organizacji i służb można także otrzymać w Departamencie Spraw Społecznych i Rodzinnych (Department of Social and Family Affairs), tel. 021 4917477.

SPIS TREŚCI

- 1 INFORMACJE WSTĘPNE**
 Krótka historia Irlandii
 Historia miasta Cork
 Kultura i zwyczaje codzienne
 Zrozumienie mieszkańców Cork
 Pogoda
- 2 ZAKWATEROWANIE**
 Kwatery prywatne
 Kupowanie domu
 Dostępna pomoc
 Kwatery w razie nagłej potrzeby
- 3 ZATRUDNIENIE**
 Pozwolenia na pracę
 Wizy z pozwoleniem na pracę
 Upoważnienie do wykonywania pracy
 Poszukiwanie pracy
 Rozpoczęcie pracy
 Płace i podatki
 Prawa pracownicze
- 4 ZASIŁKI OPIEKI SPOŁECZNEJ**
 Zasiłki i pomoc dla bezrobotnych
 Świadczenia na dziecko
 Świadczenia dla rodzica samotnie wychowującego dziecko
 Dopłaty do dochodu rodziny
 Dodatkowe świadczenia z opieki społecznej
 Zasiłek macierzyński
 Inne świadczenia
- 5 PRAWO I PORZĄDEK**
 Siły policyjne w Irlandii
 Poradnictwo prawne
 Dyskryminacja
- 6 PROWADZENIE SAMOCHODU W IRLANDII**
 Rodzaje prawa jazdy
 Ubezpieczenia
 Przywóz do Irlandii własnego samochodu
 Podatek samochodowy
 Przegląd samochodu
 Parkowanie
- 7 ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE IMIGRACJI**
 Wizy
 Karty meldunkowe GNIB
 Osoby szukające azylu i uchodźcy
 Pomoc dla imigrantów
 Obywatelstwo irlandzkie
- 8 OPIEKA ZDROWOTNA**
 Publiczna opieka zdrowotna
 Prywatna opieka zdrowotna
 Jak postępować w razie nagłej potrzeby
 Cięża
 Apteki
- 9 SŁUŻBY POMOCOWE**
 Niepełnosprawni
 Młodzież
 Kobiety
 Osoby starsze
 Geje i lesbijki
- 10 EDUKACJA I SZKOLENIA**
 Przedszkola i opieka nad dziećmi
 System szkolny
 Szkolnictwo wyższe
 Dalsza edukacja i szkolenia
 Nauka języka angielskiego
- 11 ŻYCIE CODZIENNE**
 Transport publiczny
 Prawo wyborcze
 System bankowy
 Świąta
 Media
 Miejsca kultu
 Grupy etniczne
 Co warto zobaczyć
 Biblioteki
 Parki miejskie
 Obiekty sportowe

INFORMACJE WSTĘPNE

Witamy w Cork – drugim co do wielkości mieście i największym hrabstwie w Irlandii. Ten rozdział krótko przedstawia Cork – historię miasta, kulturę, zwyczaje i co najważniejsze – pogodę!

Irlandia jest małą wyspą położoną najdalej na północny-zachód Europy – długą na 486 km i szeroką na 275 km. Irlandię tworzą cztery prowincje: Ulster, Connaught, Leinster i Munster, które są podzielone na 32 hrabstwa. 26 hrabstw wchodzi w skład Republiki Irlandii. Pozostałe 6 hrabstw tworzące Ulsterze wchodzi w skład terytorium Irlandii Północnej, która jest częścią Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii.

Liczba ludności Republiki Irlandii jest niewielka. W 2002 roku całkowita liczba ludności wynosiła 3,9 miliona, z czego ponad 1 milion mieszkał w Dublinie. Cork jest drugim co do wielkości miastem Republiki z liczbą ludności sięgającą 123 000 (dalsze 325 000 ludzi mieszka w Hrabstwie Cork).

Krótką historia Irlandii

Współcześnie znane jako wyspa, terytorium Irlandii było podczas ostatniej epoki lodowcowej połączone lądem z Brytanią. W miarę topnienia lodów i podnoszenia się poziomu morza połączenie lądowe stopniowo zanikało i do roku 6000 p.n.e. Irlandia oddzieliła się od Brytanii. Od tego czasu Irlandia kształtowała się w wyniku przybycia na jej obszar kilku różnych grup, takich jak Celtowie, Wikingowie i Anglonormanowie. Odwrócona oś czasowa zawiera przegląd niektórych kluczowych etapów historii Irlandii.

2000 i później	Rozwój gospodarczy zapowiada okres imigracji zarobkowej.
1998	Porozumienie Wielkopiątkowe ustanawia Zgromadzenie Irlandzkie (Stormont Assembly) – Irlandia Północna jest rządzona przez lokalnie wybranych członków Zgromadzenia.
1973	Irlandia staje się członkiem Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (obecnie Unia Europejska).
1937	Nowa Konstytucja Irlandii ogłasza Irlandię niepodległym państwem, znanym jako Éire.
1921	Kończący wojnę o niepodległość układ angielsko-irlandzki ustanawia odrębne parlamenty dla Irlandii Północnej i pozostałych 26 hrabstw. Podziały spowodowane podziałem Irlandii prowadzą do wojny domowej w latach 1922/3.
Koniec XIX w.	W Irlandii narasta presja dotycząca ustanowienia Parlamentu Irlandzkiego (Home Rule) oraz przeprowadzenia reformy agrarnej.
1845-49	Następstwem słabych zbiorów ziemniaków jest głód. Z braku pożywienia umiera 1,4 miliona osób, a drugie tyle wyjeżdża do Stanów Zjednoczonych i innych krajów – ta tradycja emigracji trwała aż do niedawna.
1801	Parlament Irlandzki zostaje rozwiązany a Irlandia staje się częścią Zjednoczonego Królestwa.
XVIII w.	W Belfaście kwitnie rewolucja przemysłowa, umacniając więzi gospodarcze z Brytanią.
XVII w.	Duże obszary ziemi zostały skonfiskowane rodowitym Irlandczykom i przekazane nowym osadnikom. „Kodeks Karny” jest próbą dalszego zniesienia katolicyzmu.
XVI w.	Henryk VIII i Elżbieta I wzmacniają kontrolę Anglii nad Irlandią i dążą do powstrzymania rozwoju katolicyzmu.
XV w.	Wpływ Anglii stopniowo ogranicza się do małego obszaru wokół Dublinu znanego pod nazwą “The Pale”.
XIII-XIV w.	Angielscy osadnicy kolonizują poszczególne części Irlandii – następuje rozwój systemu karnego i Parlamentu w oparciu o model angielski.
1169	Początek najazdu Angonormandzkiego – do roku 1250 75% terytorium Irlandii znalazło się pod panowaniem Anglonormandzkim.
IX i X w.	Ze Skandynawii przybywają Wikingowie.
432 n.e.	Do Irlandii przybywa Święty Patryk, uważany powszechnie za osobę, która wprowadziła na wyspie chrześcijaństwo.
500 p.n.e.	Z Europy Środkowej przybywają Celtowie - ich język miał wiele wspólnego ze współczesnym językiem irlandzkim.
3000 p.n.e.	W młodszej epoce kamiennej (neolicie) do Irlandii docierają ludy uprawiające rolę – miejsca ich pochówku są w dalszym ciągu odkrywane na obszarze całego kraju.
6000 p.n.e.	Ludy żyjące w środkowej epoce kamiennej (mezolicie) stają się pierwszymi mieszkańcami Irlandii.

Historia miasta Cork

Nazwa Cork pochodzi od irlandzkiego słowa "corcaigh" oznaczające „bagniste miejsce”, co odnosi się do moczarów, na obszarze których powstała większa część miasta. Powstanie miasta datuje się na początek VII stulecia, kiedy - według legendy - Św. Finbarr założył klasztor - prawdopodobnie na miejscu dzisiejszej Katedry Św. Fin Barre's. Z początkowo małej osady Cork rozwinął się do miasta po okresie inwazji Wikingów, której rozpoczęła się w IX wieku.

Stopniowo Wikingowie mieszały się z rodowitymi Celtami, a dalszy rozwój Corku następował pod wpływem czynników zewnętrznych. Kolejny znaczący wpływ wywarli na Cork Anglonormanie, którzy zdobyli miasto w roku 1177. Za czasów ich panowania Cork otrzymał pierwsze przywileje królewskie, nadające mu w roku 1185 prawa miejskie. W roku 1985 miasto uroczyście obchodziło 800-tną rocznicę nadania praw miejskich.

W XII stuleciu następował dalszy rozwój miasta jako portu handlowego. Większa część otoczonego murami miasta znajdowała się na wyspie uformowanej przez odnogi rzeki Lee, a droga do miasta prowadziła przez bramy Północną i Południową. Pod koniec XIV wieku większość ziem powróciła do Irlandii Celtyckiej, jednak Cork i inne miasta pozostały wierne Anglikom. W tym okresie Cork podupadł gospodarczo, co trwało aż do schyłku XVII wieku.

Historia Cork jest mocno związana z morzem, a posiadanie głębokiego naturalnego portu stwarzało możliwość prowadzenia handlu – począwszy od okresu długich łodzi Wikingów do współczesnych promów pasażerskich i statków towarowych. W wieku XVIII Cork dzięki swojemu portowi odzyskał wiele ze swojego prestiżu ośrodka handlu zbożem, masłem, wełną oraz wołowiną. Miasto rozrastało się w miarę osuszania mokradel.

U schyłku XIX wieku i na początku XX wieku walka o niepodległość wiązała się ze stuleciem burzliwych wydarzeń. W Cork szczyt tych wydarzeń przypadł na rok 1920, kiedy burmistrz miasta Tomás MacCurtain został zamordowany przez siły zbrojne Korony Brytyjskiej, a jego następca burmistrz Terence MacSwiney zmarł w londyńskim więzieniu w wyniku strajku głodowego. Do końca roku 1920 większa część miasta łącznie z ratuszem miejskim i obecnym obszarem ulicy Św. Patryka została zniszczona przez pożary spowodowane przez siły brytyjskie.

Będąc drugim co do wielkości miastem w Republice Irlandii, Cork intensywnie rozwijał się w XX stuleciu. Tradycyjny przemysł, taki jak budowa statków i produkcja samochodów, stopniowo zanikał zastępowany rozwijającym się silnym przemysłem farmaceutycznym, inżynieryjnym i technologii informatycznej.

Dalsze informacje o historii miasta Cork można uzyskać na stronie internetowej

www.corkcity.ie

Kultura

Kultura Irlandii jest bogata w swej różnorodności, odzwierciedlając wpływy Celtów, Wikingów, Normanów i innych narodów, które przez stulecia przybywały do Irlandii. Język Irlandzki rozwinał się z jednego z celtyckich dialektów w Epocę Brązu w Irlandii i Brytanii. Język irlandzki jest w dalszym ciągu głównym językiem używanym w wielu częściach Irlandii (znany jako "Gaeltacht"). Napisy w języku irlandzkim znajdują się na znakach drogowych; jest także językiem używanym w radiu i telewizji.

Tradycyjne sporty w Irlandii to hurling (gra podobna do hokeja z tą różnicą, że rozgrywana jest za pomocą małej piłki i zakrzywionego, drewnianego kija) i piłka nożna. Obie gry uprawiane są w całym kraju, a drużyny poszczególnych hrabstw rywalizują ze sobą zacięcie w rozgrywanych corocznie Mistrzostwach Irlandii. Drużyny z Cork odnosiły znaczące sukcesy w Mistrzostwach Irlandii w obu dyscyplinach, a duma z ich osiągnięć jest czynnikiem jednoczącym mieszkańców miasta.

Tradycyjna irlandzka muzyka i muzyka folklorystyczna stanowi część tradycji muzycznej trwającej od wielu pokoleń. Tradycyjne instrumenty to harfa, Uilleann Pipes (dudy irlandzkie), Bodhran, flet oraz skrzypce. Harfa jest symbolem Irlandii. Współcześnie tradycyjna muzyka irlandzka kojarzy się z pubami, w których muzyka ta jest często grana. Tradycyjny taniec irlandzki jest w dalszym ciągu popularny, szczególnie wśród dzieci, a trasa

koncertowa „Riverdance” rozślawiła go na całym świecie. Spotkania taneczne znane jako “ceili” są dla wszystkich zainteresowanych osób doskonałą sposobnością czerpania radości z tańca irlandzkiego.

Zwyczaje codzienne

Przybysz do miasta Cork (i do Irlandii) odkryje, że niektóre zwyczaje i niepisane zasady postępowania i zachowania się różnią się bardzo od tych, do których był przyzwyczajony. Może to prowadzić do nieporozumień. Niektóre z rzeczy wartych zapamiętania wymieniono poniżej.

- Irlandczycy są ogólnie bardzo uprzejmi i często używają zwrotów „dziękuję”, „proszę”, „czy nie miałbyś nic przeciwko temu”, „przepraszam” itp.
- Irlandczycy nie lubią mówić „nie” wprost. Będą raczej wyrażać swój sprzeciw uprzejmie, po przyjacielsku, delikatnie mówiąc „Obawiam się, że nie”, „Niestety”, „Przykro mi”.
- Irlandczycy zwykle podają sobie ręce na powitanie. Rozmawiając z drugą osobą, zazwyczaj dobrze jest patrzeć rozmówcy w oczy, co jest wyrazem uprzejmości. Odwracanie wzroku w czasie rozmowy może być odczytane jako brak zainteresowania.
- W banku, na poczcie w sklepie i w innych miejscach, zwykle staje się na końcu szeregu ludzi czekających na swoją kolejkę. Zazwyczaj kolejka

oczekujących jest wyraźnie widoczna. W niektórych sytuacjach, takich jak oczekiwanie na przystanku na przyjazd autobusu, kolejka może nie być utworzona. Jednak nawet wtedy ludzie zazwyczaj zwracają uwagę na to, kto czekał na przystanku przed nimi i przepuszczają do wejścia takie osoby.

- Większość Irlandczyków posyła karty pocztowe do przyjaciół i członków rodziny z okazji uroczystości takich jak urodziny, rocznice, święta, śluby, narodziny dziecka itp.

Zrozumienie mieszkańców Cork

Przybysz łatwo zauważy, że mieszkańcy Irlandii mówią z akcentem. Istnieje ogromna różnorodność akcentów, co związane jest z miejscem pochodzenia. Do momentu osłuchania się, akcent mieszkańców Cork może być trudny do zrozumienia, gdyż ludzie mają

skłonność do bardzo szybkiego mówienia. Poproszeni jednak w uprzejmy sposób o wolniejsze mówienie chętnie spełnią prośbę. Mieszkańcy Cork używają także miejscowego dialektu, co czyni ich zrozumienie jeszcze trudniejszym. Niektóre często używane słowa i wyrażenia to:

“Boy” (chłopce/człowieku) często dodawany na końcu zdania, np. “good on you boy” (dobrze, człowieku) jest ogólną formą zwracania się do drugiej osoby.

“C’mere” (albo “c’mere to me”) oznacza dosłownie “come here” (chodź tutaj), ale jest w istocie zwrotem rozpoczynającym rozmowę, używanym do zwrócenia na siebie uwagi, podobnie jak “listen” (słuchaj) czy nawet “hey” (cześć).

“Cop on” znaczy “common sense” (zdrowy rozsądek) – może być używany jako rzeczownik lub jako czasownik, “cop yourself on” – weź to na zdrowy rozum.

“Craic” wymawiany jako “crack” oznacza zabawę, radość i śmiech – często odnosi się do świetnej imprezy.

“Grand” dosłownie znaczy “impressive” (imponujący) i jest także używany na określenie “thousand” (tysiąc). W Cork słowo to oznacza “fine, good, OK” (świetnie, dobrze, OK). Na przykład, na zadane przez ciebie pytanie jak się powodzi twojemu rozmówcy, prawdopodobnie usłyszysz odpowiedź “grand”.

“I will, yeah!” dosłownie znaczy “ok, I will” (OK., zrobię) ale często używane jest w sposób sarkastyczny i w istocie oznacza “No, I will not!” (nie, nie zrobię!).

“It is sorted” dosłownie znaczy “It is done” (Zrobione), ale może również znaczyć “it is in progress or it will be done” (prace trwają albo zrobi się).

“Lad(s)” Każda osoba płci męskiej, choć zazwyczaj odnosi się do przyjaciela. Słowo używane w liczbie mnogiej opisuje grupę mężczyzn i kobiet.

“Like” (jak/niczym/podobnie) Zwykle używane do porównania czegoś, jednak w Cork może być umieszczane w dowolnym miejscu zdania – zazwyczaj na końcu (np. do you know like?). W tym kontekście “like” w istocie nie ma żadnego znaczenia.

“Sorry” (Przepraszam!) Znaczący dosłownie przeprosiny, jednak w większości przypadków znaczy “Excuse me” (Proszę o wybaczenie lub jako wstęp do zapytania) a także zastępuje “No” (Nie), gdy powiedzenie tego słowa w sposób bezpośredni jest zbyt nieuprzejme.

“Your man” Znaczący “the man belonging to you” (ten człowiek jest twój), ale w Cork to określenie jest używane w odniesieniu do określonej osoby.

Pogoda

Pogoda jest ulubionym tematem rozmów Irlandczyków. Mijające się na ulicy obce sobie osoby często mówią “lovely day” (piękny dzień) lub też, co częstsze, wymieniają uwagi na temat deszczu. W całym kraju temperatura jest prawie taka sama. Najzimniejszymi miesiącami są styczeń i luty ze średnią temperaturą pomiędzy 4°C a 7°C; najcieplejsze miesiące to lipiec i sierpień. Temperatury skrajne dla wyspy, poniżej -3°C lub powyżej 26°C, notowane są bardzo rzadko. Śnieg jest rzadkim zjawiskiem, lecz opadów deszczu można spodziewać się w ciągu całego roku. Miesiące z największą liczbą opadów to grudzień i styczeń.

Irlandia położona jest w północno-zachodniej części Europy, w związku z czym dni są krótsze w zimie i dłuższe w lecie. W lecie jest jasno aż do 22.00, zimą zmrok zapada przed 17.00. Czas jest cofany jedną godzinę jesienią (zazwyczaj jest to ostania niedziela października) i przestawiany jedną godzinę do przodu w ostatnią niedzielę marca w celu wydłużenia dnia.

PODSTAWOWE ZWROTY W JĘZYKU IRLANDZKIM

Zwrot		Odpowiedź	
Dia duit (dii-aa dit)	Cześć	Dia 's Muire duit (dii-aa iss mura dit)	Cześć
Conas tá tú (kunas tou tu)	Jak się masz?	Tá mé go maith (tou mej guu maa)	W porządku
Go raibh maith agat (guu rew maa agut)	Dziękuję	Tá fáilte romhat (tou fojl-ta rou at)	Proszę bardzo
Cad is ainm duit? (kod is anam dit)	Jak się nazywasz?	Jan is ainm dom (Jan is anam dum)	Nazywam się Jan
Más é do thoil é (mou szej duu hull ej)	Proszę		
Slán (slon)	Do widzenia		

ZAKWATEROWANIE

Przed osobą szukającą miejsca zamieszkania w Cork stoi cały szereg możliwości. Po pierwsze, mieszkanie można wynająć – zazwyczaj od prywatnego właściciela. Rodzaje wynajętych lokali obejmują domy, apartamenty lub mieszkania, część domu (np. pokój w domu wynajmowanym przez innych) oraz tzw. bed-sits (połączenie sypialni i pokoju dziennego, z łazienką używaną razem z innymi osobami i ograniczonymi możliwościami gotowania). Można także podjąć decyzję o kupnie własnego lokum. Przed dokonaniem wyboru potrzebna będzie znajomość kilku kluczowych punktów, wymienionych poniżej.

Kwatery prywatne

Jak znaleźć odpowiednie miejsce?

W Cork znalezienie kwatery w dobrym miejscu i za dobrą cenę może okazać się trudne. W szczególności należy unikać końca sierpnia oraz września/października, kiedy zaczyna się rok szkolny na uniwersytecie i w koledżach. O tej porze roku tysiące studentów z całego kraju także będą szukać kwater. Dobrym punktem wyjścia w czasie szukania mieszkania są ogłoszenia zamieszczane w

wieczornych wydaniach lokalnych gazet takich jak Evening Echo, pojawiających się w punktach sprzedaży codziennie wczesnym popołudniem {szukaj w oznaczonych częściach ogłoszeń posiadających zazwyczaj tytuły “accommodation” (kwatery) lub “house share” (pokój)}. Jeżeli jesteś zainteresowany konkretną ofertą i chciałbyś obejrzeć mieszkanie, dobrze jest umówić się na spotkanie. Kontakt z właścicielami należy nawiązać w możliwie krótkim czasie, gdyż oferty wynajmu mogą okazać się nieaktualne już w ciągu kilku godzin.

Ogłoszenia w gazetach z ofertą wynajęcia kwatery zawierają wiele skrótów. Poniżej podano najczęściej spotykane:

CH: Central Heating [Centralne ogrzewanie]. (GFCH – gas fired central heating) [Centralne ogrzewanie na gaz].

FF: Fully Furnished [Pełne umeblowanie].

NRA: No Rent Allowance [Nie ma dodatków mieszkaniowych].

Professional (or prof): osoba aktualnie zatrudniona i pracująca.

NS: Non-Smoker [osoba niepaląca].

Innym sposobem znalezienia kwatery jest skorzystanie z usług biur zajmujących się wynajmem mieszkań oraz agentów handlu nieruchomościami (należy sprawdzić książkę telefoniczną Golden Pages w części "letting agents" (biura wynajmu) w celu uzyskania informacji kontaktowych). Z uwagi na fakt, że większość biur pobiera opłaty za swoje usługi należy uprzednio zapoznać się z wysokością opłat. Jeszcze innym miejscem prowadzenia poszukiwań są tablice ogłoszeń w supermarketach i koledżach. Istnieją także strony internetowe zawierające informacje o dostępnych miejscach zakwaterowania. Można także zamieścić własne ogłoszenie w lokalnej gazecie.

Wynajem, kaucje i umowy

Kiedy odpowiednie mieszkanie zostanie znalezione, należy dokładnie zapoznać się z warunkami najmu, takimi jak: wysokość czynszu, termin płatności, czy w skład czynszu wchodzi rachunki za gaz, prąd, wywóz śmieci, na jak długo zawarta jest umowa itp. Większość właścicieli prosi o wpłacenie kaucji, zazwyczaj w wysokości miesięcznego czynszu, a także o płacenie czynszu z góry. Zawsze proś o potwierdzenie wpłaty. Kaucją zostanie zwrócona w chwili opuszczania mieszkania, zakładając, że wszystkie należności zostały uregulowane a sama nieruchomość nie została zniszczona.

Wszyscy właściciele powinni prowadzić księgę wynajmu (choć wielu tego nie czyni), która zawiera informacje o właścicielu oraz dokumentuje wpłacenie kaucji i płacenie miesięcznego czynszu.

Właściciel może poprosić cię o podpisanie umowy najmu. Jest to pisemne porozumienie określające uzgodnione warunki najmu. Wynajem zazwyczaj obejmuje określony czas (np. 6 lub 12 miesięcy), a w przypadku opuszczenia mieszkania przed upływem terminu umownego konieczne może okazać się zapłacenie czynszu za pozostały okres umowy. Jeżeli podpisujesz umowę najmu razem z innymi osobami, stajecie się nawzajem odpowiedzialni za płacenie swojego czynszu. Jeżeli nie rozumiesz warunków określonych w umowie najmu, skontaktuj się z Threshold (adres podany poniżej), w celu uzyskania bezpłatnej porady przed podpisaniem umowy.

Jakie masz prawa?

Właściciel mieszkania nie może zażądać od ciebie jego opuszczenia w okresie trwania umowy, o ile nie złamiesz warunków zawartych w pisemnym porozumieniu. Wysokość czynszu nie może ulec zwiększeniu o ile umowa najmu nie przewiduje takiej możliwości. Nawet jeżeli nie posiadasz pisemnej umowy, a właściciel chce, abyś opuścił mieszkanie, musi dać ci pisemne wypowiedzenie z czterotygodniowym wyprzedzeniem (jeżeli planujesz opuszczenie mieszkania przed końcem okresu umownego, musisz postąpić podobnie).

Jeżeli obawiasz się, że wpłacona kaucja może nie zostać zwrócona, że złamano warunki podpisanej przez siebie umowy, bądź masz inne problemy z właścicielem, skontaktuj się z Threshold w celu uzyskania bezpłatnej porady i informacji w sprawach mieszkaniowych. Jeżeli wszedłeś w spór z właścicielem wynajmowanego przez siebie mieszkania, możesz także skontaktować się z Private Residential Tenancies Board (Zarząd Właścicieli Kwater Prywatnych).

Informacje kontaktowe

Threshold,
22 South Mall, Cork,
tel. 021 4278848,
e-mail: threshold@eircom.net
www.threshold.ie

Private Residential Tenancies Board -
Zarząd Właścicieli Kwater Prywatnych
Canal House, Canal Road,
Ranelagh,
Dublin 6
tel. 01 8882960
e-mail tenancies_board@environ.ie

Kupowanie domu

Aby kupić dom w Irlandii, prawdopodobnie będziesz musiał otrzymać kredyt z banku lub z przedsiębiorstwa kredytującego kupno mieszkań. Kredyt taki nosi nazwę kredytu hipotecznego i jest zazwyczaj spłacany w okresie 25 lub więcej lat.

Oprócz spłacania kredytu konieczne jest także zapłacenie wysokiej zaliczki. Wysokość kredytu hipotecznego przyznanego przez instytucję finansową uzależniona jest od wysokości twoich zarobków. Informacje dotyczące innych opłat związanych z kupnem domu, a także porady dotyczące kredytu, dostępne są u niezależnych pośredników, w bankach i w kasach mieszkaniowych. Wysokość odsetek w każdej z tych instytucji może być inna, należy zatem przeprowadzić dokładne rozeznanie rynku.

W minionych latach ceny domów znacznie wzrosły i są najwyższe w miastach. W roku 2006 średnia cena kupna domu w Cork wynosi prawie 280 000 €. Domy są zazwyczaj wystawiane na sprzedaż i sprzedawane przez biura handlu nieruchomościami, choć niektóre sprzedawane są przez osoby prywatne za pomocą np. ogłoszeń w gazecie.

Dostępna pomoc

Władze lokalne (np. Rada Miejska Cork) udziela pomocy tym, których nie stać na kupno czy wynajęcie własnego lokum poprzez zapewnianie domów i mieszkań o niskim czynszu. Zapotrzebowanie na takie rozwiązania mieszkaniowe jest wysokie, a pierwszeństwo w ich otrzymaniu przyznawane jest rodzinom z dziećmi i osobom w podeszłym wieku. Osoby składające wniosek muszą spełniać określone kryteria (np. dotyczące poziomu dochodu), a nawet wtedy czas oczekiwania na mieszkanie może wynosić miesiące lub lata. Władze lokalne pomagają także w

nabyciu własnego mieszkania osobom o niskich dochodach poprzez stosowanie następujących rozwiązań:

Współwłasność – właścicielem domu jest kupujący i Rada Miejska.

Mieszkania po przystępnej cenie – domy są sprzedawane spełniającym kryteria kupującym po niższej niż rynkowa cenie.

Kryteria zakwalifikowania do powyższych rozwiązań związane są z potrzebą mieszkaniową i poziomem dochodów oraz posiadaniem zameldowania.

Jeżeli mieszkasz w wynajmowanej prywatnie kwaterze i otrzymujesz zasiłek socjalny lub świadczenia z Health Service Executive (Zarząd służby zdrowia), być może kwalifikujesz się do otrzymania świadczenia mającego na celu pomoc w zapłaceniu czynszu (znanego pod nazwą „Rent Allowance”). Wysokość tego świadczenia uzależniona jest od dochodu oraz wysokości tygodniowego czynszu. Podobnie jak w przypadku wszystkich zasiłków płaconych przez opiekę społeczną, należy posiadać stałe zameldowanie (patrz strona 21) w celu ubiegania się o ich otrzymanie.

Dalsze informacje

Local Authority Housing Support,
Cork City Council, City Hall, Cork,
tel. 021 4924561.

Rent Allowance (Zasiłki mieszkaniowe), Health Service Executive (Zarząd służby zdrowia), Community Welfare Headquarters (Biura opieki społecznej), Abbey Court House, George’s Quay, Cork, tel. 021 4924561

Kwaterny w razie nagłej potrzeby

Kilka organizacji przychodzi z pomocą osobom nie mającym schronienia lub znajdującym się w sytuacji kryzysowej, zapewniając czasowe miejsce pobytu dla osób bezdomnych. Punktem kontaktowym jest w takiej sytuacji lokalny pracownik opieki społecznej w Zarządzie Służby Zdrowia, który udzieli informacji dotyczącej praw oraz warunków koniecznych do spełnienia.

W razie konieczności otrzymania pomocy w godzinach zamknięcia biura, istnieje cały szereg organizacji wolontariackich, które zapewniają kwaterny w sytuacji nagłej potrzeby, pożywienie oraz inną pomoc.

Informacje kontaktowe

Health Service Executive (Zarząd służby zdrowia), Community Welfare Headquarters (Biura opieki społecznej), Abbey Court House, George's Quay, Cork, tel. 021 4965511. Biuro czynne jest od poniedziałku do piątku w godzinach urzędowania.

Kwatery w razie nagłej potrzeby

Cork Simon Community

(zakwaterowanie i ośrodek pomocy dla mężczyzn i kobiet w wieku 18 lat i powyżej) Anderson's Quay, Cork. tel. 021 4278728 (24 godziny na dobę, od poniedziałku do niedzieli)

Society of St. Vincent de Paul

(Stowarzyszenie Św. Vincent de Paul) Prowadzi Hostel St Vincent (wyłącznie dla mężczyzn), Anglesea Terrace, Cork. Tel. 021 4317899 do godziny 21.00, od poniedziałku do niedzieli.

Edel House

(zakwaterowanie dla kobiet i dzieci), Grattan Street, Cork.

Tel: 021 4274240, czynny 24 godziny, od poniedziałku do niedzieli

Cuanlee Refuge

(Schronisko Cuanlee Refuge) (zakwaterowanie w sytuacji kryzysowej oraz pomoc dla kobiet i dzieci – ofiar przemocy w rodzinie), Kyril's Quay, Cork. Tel. 021 4277698. Czynne codziennie.

Riverview

(czasowe schronienie dla nastoletnich dziewcząt w wieku 15-18 lat), 3 North Mall, Cork. Tel. 021 4304205. Czynne 24 godziny na dobę, od poniedziałku do niedzieli.

Pathways

(zakwaterowanie w sytuacji nagłej potrzeby dla chłopców w wieku do 18 lat), 92 Ballyhooley Rd, St Luke's Cross, Cork. Tel. 021 4507050

Liberty Street House

(Dom na ulicy Liberty) (dla młodych ludzi do 18 roku życia, którzy uciekli z domu lub zagrożonych taką sytuacją), Liberty St, Cork. Tel. 021 4921728

ZATRUDNIENIE

Przepisy stanowiące o tym, kto w Irlandii może pracować, a kto potrzebuje zezwolenia (pozwolenie na pracę, wiza z pozwoleniem na pracę, upoważnienie do wykonywania pracy) są skomplikowane. Podjęliśmy próbę przedstawienia aktualnej sytuacji, nie opisaliśmy jednak wszystkich możliwych przypadków. Pod koniec roku 2006 spodziewane jest wprowadzenie znaczących zmian w zakresie pozwoleń na pracę.

Pozwolenia na pracę

Wiele osób nie potrzebuje pozwolenia na pracę, między innymi:

- Obywatele krajów wchodzących w skład European Economic Area (EEA) - Europejskiego Obszaru Gospodarczego - obejmującego kraje UE oraz Norwegię, Islandię i Lichtenstein, a także Szwajcarię.
- Osoby, którym przyznano status uchodźcy.
- Studenci – do 20 godzin tygodniowo w czasie trwania roku akademickiego, w wakacje w pełnym wymiarze czasu (ten przepis może ulec zmianie pod koniec 2006 roku).
- Pracownicy spoza Europejskiego

Obszaru Gospodarczego, którzy są legalnie zatrudnieni w jednym z Krajów Członkowskich i którzy zostali czasowo wysłani na kontrakt do innego Kraju Członkowskiego.

- Osoby, które otrzymały pozwolenie na pobyt w Irlandii ponieważ:
 - są małżonkiem/ą lub rodzicem obywatela Irlandii.
 - otrzymały czasowe pozwolenie na pozostanie na terytorium Irlandii z powodów humanitarnych, podczas procesu ubiegania się o azyl.

Jeżeli potrzebujesz pozwolenia na pracę informacją najważniejszą jest to, że o jego uzyskanie może ubiegać się jedynie pracodawca w imieniu swego przyszłego pracownika. Pracodawca musi otrzymać pozwolenie przed zatrudnieniem pracownika. Praca bez ważnego pozwolenia stanowi wykroczenie przeciwko prawu irlandzkiemu. W przypadku posiadania pozwolenia na pracę możliwe jest zmienienie pracodawcy, jednak wyłącznie wtedy, gdy nowy pracodawca

wystąpi w twoim imieniu i otrzyma pozwolenie na pracę oraz jest to rodzaj pracy, na którą takie pozwolenie należy uzyskać (skontaktuj się z Dept of Enterprise, Trade and Employment – Departament Ministerstwa Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia w celu uzyskania stosownego wykazu). Wydane uprzednio pozwolenie na pracę należy zwrócić do Departamentu wraz z listem przewodnim od poprzedniego pracodawcy.

Pozwolenie może być wydane na okres maksymalnie 1 roku, a koszt ponoszony przez pracodawcę wynosi około 500 €. Wnioski o przedłużeniu pozwolenia należy składać przynajmniej jeden miesiąc przed terminem upływu aktualnego pozwolenia. Paszport osoby, dla której składany jest wniosek o pozwolenie na pracę, musi być ważny do końca okresu przewidzianego we wniosku.

Zmiany dotyczące pozwoleń na pracę mające wejść w życie pod koniec roku 2006

Pod koniec roku 2006 do Ustawy o Pozwoleniach na Zatrudnianie z roku 2005 wprowadzone zostaną znaczące zmiany dotyczące systemu udzielania pozwoleń na pracę. Szczegółowe rozwiązania są w dalszym ciągu przedmiotem opracowań, a informacje o zatwierdzonych rozwiązaniach będzie można uzyskać w Departamencie Ministerstwa Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia. Nowe uregulowania prawdopodobnie obejmą nowy system zielonych kart dla ograniczonego wykazu zawodów, wykonywanie których pozwala na roczny zarobek w przedziale

30 000 - 60 000 € oraz obszerniejszego wykazu zawodów z roczną płacą powyżej 60 000 €. Nowe przepisy powinny także wprowadzić udzielanie pozwoleń na pracę zarówno dla pracodawców jak osób zatrudnionych – prawdopodobnie początkowo na 2 lata i odnawiane na okres 3 lat. Oczekuje się, że wydawane w myśl tych nowych uregulowań pozwolenia na prace obejmą jedynie zawody, do wykonywania których potrzebne są wysokie kwalifikacje.

Wizy z pozwoleniem na pracę i upoważnienia do wykonywania pracy

Z uwagi na niedobór kwalifikowanej siły roboczej w niektórych sektorach gospodarki w Irlandii, możliwe jest ubieganie się o wizę z pozwoleniem na pracę lub upoważnienie do wykonywania pracy. Wnioski muszą być składane poza terytorium Irlandii, a osoba ubiegająca się o taki dokument musi posiadać ofertę pracy i umowę na zatrudnienie wydane przez pracodawcę w Irlandii w jednym z wymienionych sektorów (takich jak opieka zdrowotna, technologia informacyjna, budownictwo oraz urbanistyka). Zasadnicza różnica pomiędzy tymi dokumentami a pozwoleniami na pracę polega na tym, że wiza z pozwoleniem na pracę/ upoważnienie do wykonywania pracy przyznawane jest pracownikowi (początkowo na okres 2 lat), a dana osoba może zmieniać pracodawcę (pod warunkiem kontynuowania pracy w tym samym sektorze).

Dalsze informacje

Work Permits Section (Wydział
Pozwoleń na Pracę)
Department of Enterprise, Trade and
Employment, (Departament
Przedsiębiorczości, Handlu i
Zatrudnienia)
Davitt House, 65a Adelaide Road,
Dublin 2. Tel. 01 6313333/3308
email. workpermits@entemp.ie

Working Visas/Work Authorisation
(Wizy z pozwoleniem na pracę/
Upoważnienie do wykonywania pracy)
Economic Migration Policy Unit (Biuro
ds. Polityki Migracji Gospodarczej)
Dept of Enterprise, Trade and
Employment (adres powyżej)
Tel. 01 6313186
Email: workingvisas@entemp.ie

Formularze można pobrać na stronie
internetowej www.entemp.ie

Oferty pracy zamieszczane są także w
biurach FÁS i lokalnych biurach ds.
zatrudnienia (patrz strona 16)

Informacje kontaktowe

FÁS Employment Services Office
(Biuro ds. Zatrudnienia FÁS),
Sullivan's Quay, Cork. www.fas.ie
Tel.: 021 4856200 oraz w ośrodku
FAS, 30/31 Shandon Street, Cork.
Tel. 021 4946162.

W Cork działalność prowadzi również
kilka agencji rekrutacyjnych (pełny ich
wykaz można znaleźć w książce
telefonicznej Golden Pages pod
nagłówkiem "Recruitment Specialists" –
specjaliści ds. rekrutacji). Wiele spośród
tych agencji posiada strony internetowe
m.in. www.irishjobs.ie, www.bestjobs.ie;
www.recruitireland.com,
www.jobsireland.com, www.topjobs.ie
oraz www.monster.ie

Poszukiwanie pracy

Szukając pracy w Cork warto skorzystać z kilku pomocnych źródeł. Po pierwsze, oferty pracy zamieszczane są w gazetach. Piątkowe wydania Irish Times oraz Irish Examiner a także czwartkowe wydanie Irish Independent zamieszczają wiele ofert pracy. Oferty pracy w tych gazetach mających zasięg ogólnokrajowy - dotyczą terytorium całej Irlandii. Wychodzący w Cork Evening Echo zamieszcza oferty pracy w codziennych wydaniach i zazwyczaj dotyczą one pracy w samym Cork.

W jaki sposób ubiegać się o pracę?

Po znalezieniu oferty pracy, która wygląda interesująco i wydaje się pasować do twoich kwalifikacji, następnym krokiem jest ubieganie się o oferowane stanowisko. Ogłoszenie zawiera informacje o sposobie ubiegania się o posadę – zazwyczaj obejmuje to wysłanie listu motywacyjnego oraz curriculum vitae (patrz poniżej) w określonym terminie. Rzeczą istotną jest dotrzymanie wyznaczonej daty, gdyż wnioski otrzymane po tym terminie zazwyczaj nie są rozpatrywane.

Pracodawca może prosić osoby zainteresowane o wypełnienie formularza zgłoszeniowego. Informacja ta podana jest zwykle w ofercie pracy, a formularze można uzyskać u pracodawcy.

Curriculum Vitae (CV)

CV (curriculum vitae - życiorys) zawiera krótkie informacje o wykształceniu oraz doświadczeniu zawodowym. Jego zadaniem jest przekonanie pracodawcy o twojej przydatności do wykonywania oferowanej pracy. CV zawiera:

- Dane osobowe (imię, nazwisko, informacje kontaktowe itp.)
- Informacje o wykształceniu
- Doświadczenie zawodowe i historię zatrudnienia
- Zainteresowania i działalność pozazawodowa
- Dodatkowe informacje takie jak znajomość języków obcych, umiejętność obsługi komputera itp.
- Nazwiska i adresy osób mogących udzielić ci referencji (zazwyczaj poprzedni pracodawcy).

Układ graficzny CV ma istotne znaczenie. Powinien być łatwy do czytania, przejrzysty i treściwy (1 lub maks. 2 strony). Z uwagi na ograniczoną ilość miejsca, CV powinno być tak napisane, aby zaspokajało określone wymagania posady, o którą się ubiegasz. Przykładowe CV można uzyskać na stronach internetowych (np. www.ucc.ie/careers) oraz w agencjach rekrutacji pracowników.

Co to jest list motywacyjny

Ubiegając się o posadę należy zawsze wysłać list motywacyjny razem z wnioskiem o przyjęcie do pracy lub CV.

Jeżeli nie znasz nazwiska, list należy rozpocząć zwrotem "Dear Sir/Madam". List należy zakończyć słowami "Yours sincerely" (Z poważaniem).

Na początku listu należy napisać o jaką posadę się ubiegasz i skąd dowiedziałeś się o wakacie. Następnie należy przedstawić powody, dla których jesteś zainteresowany tą pracą. Wymień posiadane stosowne kwalifikacje i związane z tą posadą doświadczenie zawodowe. Na koniec należy zadeklarować możliwość uczestniczenia w rozmowie kwalifikacyjnej, a w razie konieczności poprosić o dalsze informacje.

Rozmowa kwalifikacyjna

Osoby wydające się najlepiej pasować do wykonywania oferowanej pracy pracodawca zaprosi na rozmowę kwalifikacyjną. Będąc zaproszonym na taką rozmowę, należy się do niej dobrze przygotować. Dowiedz się, czy rozmowa kwalifikacyjna obejmuje jakiś test (zdolności, umiejętności) badający przydatność do wykonywania oferowanej pracy. Poznaj firmę i samą pracę. Przemyśl swoje mocne i słabe strony. Przybądź na miejsce z 20-30 minutowym wyprzedzeniem. Ubierz się stosownie i przywitaj się mocnym uściskiem ręki. Słuchaj uważnie zadawanych pytań i odpowiadaj w sposób jasny i treściwy. Jeżeli nie rozumiesz pytania, poproś o wyjaśnienie. Jeżeli nie znasz odpowiedzi na pytanie powiedz to. Czas, gdy dostaniesz możliwość zadawania pytań, wykorzystaj właściwie na przedstawienie swojej wiedzy o firmie. Staraj się wypaść jak najlepiej.

Pomoc w poszukiwaniu pracy

Istnieje szereg organizacji oferujących ludziom szukającym pracy bezpłatną pomoc (pod warunkiem, że mają one pozwolenie na pracę w Irlandii). FÁS oferuje szeroki wachlarz usług ludziom poszukującym pracy, łącznie z pomocą w rozwijaniu kariery zawodowej oraz informacjami dotyczącymi wolnych posad i możliwości szkoleniowych. Pierwszym krokiem jest zarejestrowanie się w lokalnym biurze FÁS (informacje kontaktowe strona 14).

Biura ds. Zatrudnienia - Local

Employment Service (LES) otwarte są w całym mieście, przychodząc z pomocą osobom pozostającym bez pracy od szeregu miesięcy lub napotykaającym szczególne trudności w znalezieniu pracy (np. rodzice samotnie wychowujący dzieci, osoby niepełnosprawne oraz uchodźcy). Usługi te są bezpłatne, poufne i pomagają w rozwijaniu kariery zawodowej, wykształceniu i szkoleniu, pisaniu CV, przygotowaniu do rozmowy kwalifikacyjnej oraz szukaniu pracy. W mieście Cork działalność prowadzi 7 biur LES.

Pomoc, porady i darmowe przygotowanie CV są także dostępne w **Centre for the Unemployed (Ośrodek dla Bezrobotnych)**, który mieści się na 13 North Main Street Cork. Tel. 021 4275876, e-mail cctu@eircom.net

LES Offices in Cork

Blackpool/The Glen: Gt. William O'Brien Street, Blackpool, Cork. Tel. 021 4506266.

City Centre: Government Buildings, Sullivan's Quay, Cork. Tel. 021 4856437

Churchfield/Farranree: Parochial Hall, Knockfree Avenue, Gurranaברה, Cork. Tel. 021 4211048.

Knocknaheeny: Hollyhill Shopping Centre, Hollyhill, Cork. Tel. 021 4211050

Mahon: Mahon Community Centre, Ave de Rennes, Mahon, Cork. Tel. 021 4350496

Mayfield: Unit 1, 4 Iona Road, Mayfield, Cork. Tel. 021 4553956

Togher: Greenwood Estate, Togher, Cork. Tel. 021 4320428

Rozpoczęcie pracy

Po znalezieniu pracy należy wykonać szereg kroków. Przed rozpoczęciem po raz pierwszy pracy w Irlandii należy uzyskać numer ubezpieczenia społecznego - Personal Public Service (PPS) - nadawany przez Social Welfare Office (Urząd Opieki Społecznej). Następnie należy skontaktować się z Urzędem Skarbowym - Revenue Commissioners w celu otrzymania Certificate of Tax Credits (certyfikat podatkowy). Zapewni to odliczanie podatku z twoich zarobków we właściwy sposób.

Numer Ubezpieczenia Społecznego – numer PPS

Wszystkie osoby zatrudnione powinny posiadać swój numer ubezpieczenia społecznego PPS (Personal Public Service). Jest to przydzielany każdej osobie numer służący do wszelkich kontaktów ze Służbami Publicznymi, np. przy ubieganiu się w urzędzie skarbowym o wydanie certyfikatu podatkowego, przy składaniu wniosku do Departamentu Spraw Społecznych i Rodzinnych o przyznanie świadczeń itp. Zaleca się wystąpienie o przyznanie numeru PPS możliwie najszybciej, gdyż bez niego naliczane będą wyższe podatki od zarobków.

Numery PPS przyznawane są przez lokalny Social Welfare Office – Urząd Opieki Społecznej. Wniosek należy złożyć osobiście wypełniając formularz (Reg 1) w urzędzie i przedstawiając dowód tożsamości. Konieczne będzie zabranie ze sobą paszportu lub dowodu osobistego albo karty imigracyjnej (w przypadku osób nie będących obywatelami krajów wchodzących w skład EEA), a także zaświadczenie o adresie zamieszkania w Irlandii. Możesz zostać także poproszony o przedłożenie dokumentu wydanego w twoim kraju ojczystym (tj. albo aktu urodzenia/świadczenia pracy/zaświadczenia o byciu bezrobotnym/potwierdzenia zameldowania/zaświadczenia o zobowiązaniach podatkowych/zaświadczenia o wykształceniu) a zatem najlepiej jest mieć te dokumenty ze sobą. Jeżeli masz problemy z dokumentami zadzwoń uprzednio na numer 021 4270055 w celu otrzymania porady. Dalsze informacje można

Dalsze informacje

Poniższe ulotki i formularze zawierają więcej informacji o wysokości kwot niepodlegających opodatkowaniu oraz systemie podatkowym PAYE:

- IT1 zwolnienia podatkowe, stawki i ulgi
- IT2 opodatkowanie małżeństw
- IT11 przewodnik pracownika po PRSI
- IT20A PAYE/PRSI – świadczenia z tytułu stosunku pracy (od 1/1/04)
- OP1 Formularz ubiegania się o zwrot podatku w przypadku rodzica samotnie wychowującego dziecko
- Rent 1 Formularz ubiegania się o ulgę mieszkaniową
- RES2 Gdy zaczynasz mieszkać w Irlandii

Formularze są dostępne pod numerem telefonu 1890 306706 lub w lokalnym biurze podatkowym – biurach Urzędu Skarbowego, Sullivan's Quay, Cork tel. 021 4325000. Można je także pobrać ze strony internetowej www.revenue.ie

uzyskać na stronie internetowej www.welfare.ie

Płace i podatki

Po otrzymaniu pracy będziesz płacił podatek w systemie PAYE (pay as you earn – płac, gdy zarabiasz) o ile nie

prowadzisz własnej działalności gospodarczej. W systemie PAYE kwota należnego podatku jest obliczana przez pracodawcę i odejmowana od twoich zarobków co tydzień lub co miesiąc. Jeżeli zarabiasz powyżej określonej kwoty, od pensji będzie także odejmowana twoja składka na Pay Related Social Insurance (PRSI) – Ubezpieczenie Społeczne Zależne od Dochodów. Twoje składki na PRSI mogą w okresie późniejszym upoważnić cię do otrzymywania świadczeń z opieki społecznej. Wszyscy zatrudnieni mają prawo do otrzymywania odcinka wypłaty od swojego pracodawcy. Jest to poufny dokument zawierający całkowitą płacę brutto, szczegóły wszelkich odliczeń, np. na PRSI i PAYE, i pensję netto po odliczeniach.

Tuż po zakończeniu każdego roku finansowego (31 grudnia) twój pracodawca powinien dać ci wypełniony druk P60. Zawiera informację o zarobkach brutto oraz szczegóły dotyczące odliczeń na PAYE i PRSI. Wyjeżdżając z kraju przed końcem roku finansowego nabywasz uprawnienia do ubiegania się o zwrot podatku. Dokument P60 jest ważny i powinien być starannie przechowywany, gdyż może być potrzebny do wystąpienia o świadczenia z opieki społecznej lub o zwrot podatku. Stanowi także dowód dokonania stosownych odliczeń z twojej pensji. Zmieniając miejsce zatrudnienia powinieneś otrzymać od swojego pracodawcy druk P45, który powinieneś z kolei przekazać nowemu pracodawcy.

Rozpoczynając pracę po raz pierwszy należy skontaktować się z biurem

podatkowym w celu otrzymania Certificate of Tax Credits (CTC) – certyfikatu podatkowego. Przed skontaktowaniem się z biurem podatkowym konieczne jest jednak otrzymanie swojego numeru PPS - numeru ubezpieczenia społecznego (patrz poniżej), który należy podawać we wszystkich kontaktach z biurem podatkowym. Należy wypełnić formularz zgłoszeniowy A12 dostępny w każdym biurze podatkowym lub na stronie internetowej Urzędu Skarbowego www.revenue.ie. Po otrzymaniu twojego formularza zgłoszeniowego biuro podatkowe wyśle zarówno tobie jak i twojemu pracodawcy zaświadczenie o kwocie niepodlegającej opodatkowaniu, które określa szczegółowo kwotę wolną od podatku oraz progi podatkowe. Jeżeli twój pracodawca nie przechowuje twojego CTC wtedy zobowiązany jest do odliczania podatku według stawek nadzwyczajnych, co może doprowadzić do naliczania zawyżonego podatku (choć kwota nadpłaty zostanie później zwrócona).

Prawa pracownicze

Istnieje cały szereg rozwiązań legislacyjnych gwarantujących minimalne prawa oraz ochronę pracowników zatrudnionych na pełny etat oraz pracujących w niepełnym wymiarze czasu - np. pracodawcy zobowiązani są do zachowania minimalnego okresu wypowiedzenia przed rozwiązaniem umowy o pracę; prawo reguluje także minimalne rekompensaty dla pracowników, którzy są zwalniani z pracy. Poniższy krótki

przewodnik nie jest w stanie w pełni przedstawić stosownego prawodawstwa; zamieszczono przykładowe prawa pracownicze:

Warunki zatrudnienia: W momencie rozpoczynania nowej pracy jesteś zobowiązany wraz z pracodawcą do podpisania formularza Warunki Pracy. Dokument ten zawiera szczegółowe informacje dotyczące twojego wynagrodzenia, czasu pracy, przerw w pracy, urlopu, wynagrodzenia na urlopie macierzyńskim, wynagrodzenia chorobowego itp. Każdorazowo po zakończeniu umownego okresu czasu, za który przysługuje wynagrodzenie, pracodawca zobowiązany jest do przekazania odcinka wypłaty, zawierającego informacje o wynagrodzeniu, odliczeniach podatku, składki na ubezpieczenie społeczne (RRSI) itd.

Prawa dotyczące wynagrodzenia: Mówiąc ogólnie pracownicy są upoważnieni do otrzymywania wynagrodzenia minimalnego – od maja 2005 r. jest to 7,65 € za godzinę pracy. Prawo to nie ma jednak zastosowania do wszystkich zatrudnionych - nie dotyczy na przykład osób poniżej 18 roku życia i tych, których staż pracy wynosi mniej niż dwa lata. Niektóre sektory gospodarki, łącznie z rolnictwem, budownictwem, hotelarstwem i gastronomią posiadają odrębne umowy ustalające wielkość minimalnych zarobków i mogą one przekraczać wartości określone w Ustawie o Minimalnym Wynagrodzeniu.

Czas Pracy: Pracodawca nie może oczekiwać świadczenia przez ciebie

pracy w wymiarze większym niż średnio 48 godzin tygodniowo (zazwyczaj średnia obliczana jest na przestrzeni 4 miesięcy). Masz prawo do 11 kolejnych godzin odpoczynku w ciągu doby (przerw) oraz do przynajmniej pełnej doby (24 godziny) odpoczynku na tydzień, jak również do następujących przerw: 15 minut odpoczynku, jeśli praca trwa więcej niż 4,5 godziny; 30 minut odpoczynku, jeśli praca trwa więcej niż 6 godzin, włączając pierwszą przerwę. Pracownik ma prawo otrzymać dodatkowe wynagrodzenie lub dodatkowy (płatny) dzień wolny w zamian za pracę w niedzielę.

Urlopy: Wszyscy pracownicy niezależnie od rodzaju wykonywanej pracy nabywają prawo do urlopu w oparciu o przepracowany czas. Pracownicy nabywają prawo do płatnego urlopu w wymiarze czterech tygodni rocznie (20 dni przy 5-dniowym tygodniu pracy) oraz do 9 dni wolnych od pracy. Pracownicy zatrudnieni na pełny etat otrzymują natychmiastowe prawa do korzystania z dni wolnych od pracy – tj. od początku trwania okresu zatrudnienia. Jeśli dzień świąteczny przypada na dzień wolny od pracy wtedy pracownik ma prawo do wynagrodzenia w wysokości równej 1/5 jego tygodniowego wynagrodzenia. Pracownik pracujący na prośbę pracodawcy w dzień świąteczny, ma prawo otrzymać albo dodatkowe wynagrodzenie za ten dzień, albo dodatkowy wolny – płatny dzień do wykorzystania w ciągu miesiąca od odpracowanego święta, albo dodatkowy płatny dzień urlopu.

Pracownicy zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy również nabywają prawa do urlopu - ilość dni urlopu zależy od ilości przepracowanych godzin. Pracownicy ci mają prawo do dni wolnych od pracy, jeżeli przepracują łącznie 40 godzin w okresie 5 tygodni poprzedzających dzień świąteczny.

Urlop macierzyński i wychowawczy: jeżeli zajdziesz w ciążę nabywasz prawa do przynajmniej 22 tygodni urlopu macierzyńskiego. Można również otrzymać dodatkowe 12 tygodni, jednak w okresie tych dodatkowych 12 tygodni nie będzie wypłacany zasiłek macierzyński. Każdy z rodziców jest ponadto upoważniony do 14-tygodniowego niepłatnego urlopu wychowawczego na każde dziecko; urlop ten może być wykorzystany jednorazowo lub też w łączonych okresach czasowych do osiągnięcia przez dziecko wieku 5 lat.

Ochrona przed dyskryminacją
Ustawa o Równouprawnieniu w Zatrudnieniu zabrania dyskryminowania pracowników ze względu na wiek, płeć, przynależność rasową, wyznawaną religię, status rodzinny, status małżeński, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz przynależność do społeczności romskiej. Ustawa ta zapobiega dyskryminacji nie tylko w zakresie dostępu do zatrudnienia, ale także warunków zatrudnienia – szkolenie, awans zawodowy itp.

Jak postępować w przypadku problemów z pracodawcą?

Jeżeli jesteś przekonany, że pracodawca postąpił wobec ciebie w sposób nieuczciwy w odniesieniu do

zarobków, urlopu, warunków pracy, godzin pracy, redukcji etatu, nieprawego zwolnienia itp., możesz skontaktować się z **Niezależnym Centrum Związków Zawodowych** w celu uzyskania darmowej konsultacji – 55 North Main Street, Cork, tel. 021 4277151.

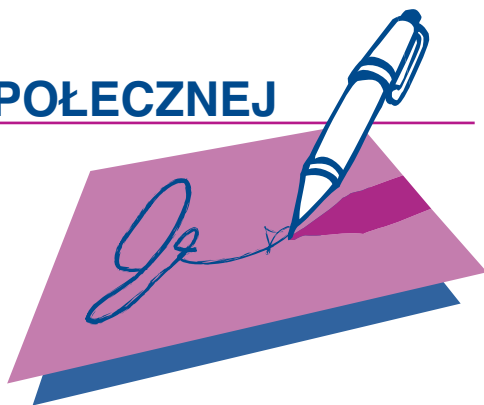
Centrum prowadzi obsługę w języku polskim w pełnym wymiarze godzin.

Dalsze informacje

Dept of Enterprise, Trade and Employment - Departament Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia
Employment Rights Information Unit - Biuro Informacji ds. Praw Pracowniczych
Davitt House
65a Adelaide Road
Dublin 2
Tel. 01 6313131
Lo-call 1890 201615
www.entemp.ie/employment-rights
(zawiera część w języku polskim - "Frequently Asked Questions" - Pytania Najczęściej Zadawane)
Equality Authority – Biuro Pełnomocnika ds. Równouprawnienia
2 Clonmel St., Dublin 2.
Tel. 01 417 3336
Lo-call 1890 245545

Comhairle (Informacja Obywatelska) wydrukował bezpłatną broszurę „Prawa pracownicze w wyjaśnieniach”, która jest dostępna w Ośrodkach Informacji Obywatelskiej (patrz strona ii).

ZASIŁKI OPIEKI SPOŁECZNEJ

System Opieki Społecznej w Irlandii zapewnia szeroki wachlarz pomocy finansowej i rodzinnej oraz świadczy inne usługi. Są one nakierowane na ludzi posiadających szczególne potrzeby – np. bezrobotnych, rodziny, niepełnosprawnych i osób wymagających opieki. Świadczenia płacone przez opiekę społeczną są dwojakiego rodzaju – program ubezpieczeń społecznych i program pomocy społecznej:

Program ubezpieczeń społecznych jest dostępny dla tych osób, które zapłaciły określoną liczbę składek ubezpieczenia społecznego (PRSI) w okresie zatrudnienia. Często w nazwie posiadają one słowa zasiłek lub składkowy, np. Składkowy Fundusz Emerytalny, Składkowy Fundusz Emerytalny dla Wdów/Wdowców, Zasiłek dla Niepełnosprawnych, Zasiłek dla Bezrobotnych.

Program pomocy społecznej nie jest związany ze składkami PRSI, lecz osoba ubiegająca się o przyznanie zapomogi musi spełniać wymogi testu

badającego „poziom środków do życia”. Oznacza to, że twój dochód (lub „środki do życia”) muszą być niższe od określonego poziomu. Poziom ten ulega zmianie w zależności od programu oraz sytuacji życiowej rodziny. Przykłady programów pomocy społecznej obejmują Pomoc dla Bezrobotnych, Nie-składkowy Fundusz Emerytalny, Świadczenia dla Osób Samotnie Wychowujących Dzieci i Zapomogę Społeczną.

W maju 2004 roku rząd wprowadził warunki dotyczące adresu miejsca stałego pobytu (HRC). HRC jest wymogiem, który musi być spełniony w celu ubiegania się o większość świadczeń wypłacanych przez pomoc społeczną oraz o zasiłki na dzieci. Dotyczy wszystkich osób ubiegających się o uzyskanie świadczeń niezależnie od ich narodowości. Mówiąc ogólnie, jeżeli dana osoba przebywa w Irlandii przez okres 2 lub więcej lat, mając zamiar w niej pozostać i uczynić Irlandię

swoim stałym domem, będzie traktowana jak osoba mieszkająca na stałe. Ten dwuletni okres stanowi jednakże jedynie wytyczne i jeżeli ktoś przebywa w Irlandii przez krótszy okres czasu, ale potrafi przedstawić przyszłe zamiary (np. jeżeli usiłuje uzyskać azyl w Irlandii, zakupił dom, posiada rodzinę i/lub powiązania społeczne) będzie również uważany za osobę mieszkającą na stałe.

W niniejszym przewodniku możemy jedynie podać przegląd niektórych dostępnych świadczeń. W celu uzyskania dalszych informacji dotyczących świadczeń z Opieki Społecznej oraz sprawdzenia, czy jest się uprawnionym do ich pobierania, a także sposobu ubiegania się o nie, należy skontaktować się z Departamentem Spraw Społecznych i Rodzinnych lub Zarządem Opieki Zdrowotnej (patrz informacje kontaktowe podane poniżej). O ile nie podano inaczej wszystkimi świadczeniami przedstawionymi poniżej administruje Departament Spraw Społecznych i Rodzinnych.

Zasiłki i pomoc dla bezrobotnych

Jeżeli jesteś bezrobotny, być może masz prawo do otrzymania zasiłku (*oczekuje się, że nazwa tych świadczeń ulegnie w późniejszym okresie roku 2006 zmianie na zasiłek dla osób poszukujących pracy i pomoc dla osób poszukujących pracy*). Istnieją dwa

główne rodzaje świadczeń: zasiłek dla bezrobotnych i pomoc dla bezrobotnych. Zasadnicza różnica pomiędzy nimi polega na tym, że wypłacanie zasiłku dla bezrobotnych nie jest uzależnione od badania sytuacji finansowej wnioskodawcy, ale wynika z płacenia składek na rzecz PRSI. Jeśli nie pracowałeś wcześniej w Irlandii, lub też suma wpłat dokonanych na konto PRSI jest niewystarczająca, nie nabędziesz uprawnień do otrzymywania zasiłku dla bezrobotnych (choćby jeżeli wystąpiłeś o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych (UB) w innym kraju członkowskim UE przed przybyciem do Irlandii, a wniosek ten został rozpatrzony pozytywnie, wypłata zasiłku może być dokonywana przez okres 13 tygodni). Przyznanie pomocy dla bezrobotnych nie jest uzależnione od składki na PRSI, lecz od zbadania sytuacji finansowej. Oznacza to, że brany będzie pod uwagę całkowity dochód twój i twego współmałżonka/partnera przy dokonywaniu oceny, czy jesteś uprawniony do otrzymywania tego świadczenia. (np. dochód w gotówce oraz oszczędności).

Aby spełnić warunki do uzyskania któregośkolwiek z tych świadczeń, wnioskodawca musi być bezrobotny, mieć mniej niż 66 lat, być gotowym do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu i autentycznie poszukiwać pracy. W celu złożenia wniosku należy skontaktować się z lokalnym biurem opieki społecznej i przynieść ze sobą metrykę urodzenia albo paszport, rachunek na mieszkanie wystawione na

twoje nazwisko a jeżeli byłeś poprzednio zatrudniony – dokument P45 lub list od pracodawcy potwierdzający, że nie jesteś już zatrudniony i powody takiego stanu rzeczy. Istotne jest jak najszybsze złożenie wniosku o przyznanie świadczenia dla bezrobotnych (najlepiej w pierwszy dzień pozostawania bez pracy), nawet jeżeli nie posiadasz wszystkich wymaganych dokumentów.

Świadczenia na dziecko

Jest to powszechne świadczenie, znane także pod nazwą zapomogi dziecięcej, przyznawane wszystkim rodzicom lub opiekunom, niezależnie od ich dochodu czy składek płaconych na PRSI (pod warunkiem, że osoby ubiegające się o jego przyznanie posiadają status stałego mieszkańca). Wysokość świadczenia zależy od liczby dzieci a jest ono wypłacane co miesiąc do czasu osiągnięcia przez dziecko wieku 16 lat (lub 19, jeżeli dziecko uczy się lub jest niepełnosprawne). Zasiłek na dziecko wypłacany jest zazwyczaj matce (lub macosze), pod warunkiem, że dziecko razem z nią mieszka. Zasiłek może być jednak wypłacane ojcu lub ojczymowi, jeżeli mieszka on z dzieckiem i je utrzymuje w sytuacji, gdy dziecko nie mieszka razem z matką/macochą, bądź też innej osobie sprawującej opiekę nad dzieckiem.

Świadczenia dla rodzica samotnie wychowującego dziecko

Świadczenia dla rodzica samotnie wychowującego dziecko stanowi pomoc dla mężczyzny lub kobiety, którzy wychowują dziecko bądź dzieci bez wsparcia ze strony partnera (np. samotni rodzice oraz ludzie, którzy owdowieli, są rozwiedzeni, w separacji, partner przebywa w więzieniu itp.). Świadczenie jest wypłacane po sprawdzeniu sytuacji finansowej rodziny i dostępne jest jedynie dla osób mieszkających w kraju, spełniających wymóg posiadania statusu stałego mieszkańca i są głównymi opiekunami przynajmniej jednego dziecka.

Dopłata do dochodu rodziny

Dopłata do dochodu rodziny jest tygodniowym świadczeniem wypłacanym rodzinom o niskich dochodach, w tym rodzinom z jednym rodzicem, w którym pracuje przynajmniej jeden z rodziców. W celu nabycia uprawnień do otrzymania tego świadczenia konieczne jest wykonywanie pracy w wymiarze przynajmniej 19 godzin tygodniowo, posiadanie przynajmniej jednego dziecka mieszkającego z tobą i będącego na twoim utrzymaniu, przy spełnieniu warunku, że średni tygodniowy dochód znajduje się poniżej

ustalonej kwoty (wysokość tej kwoty zmienia się w zależności od liczebności rodziny). Należy złożyć wniosek o przyznanie tego świadczenia w możliwie najkrótszym czasie po uzyskaniu zatrudnienia.

Dodatkowe świadczenia z opieki społecznej

Dodatkowe świadczenia opieki społecznej są wypłacane ludziom, których dochód nie jest wystarczający do zaspokojenia określonych potrzeb. Mogą być wypłacone cotygodniowo lub jednorazowo w celu zaspokojenia określonej potrzeby. Świadczenie to jest przyznawane w oparciu o badanie sytuacji finansowej rodziny, a jego wielkość uzależniona jest od okoliczności. W celu poinformowania się o możliwości uzyskania tego świadczenia, należy skontaktować się z Zarządem Służby Zdrowia lub Biurem Opieki Społecznej (patrz informacje kontaktowe zamieszczone poniżej).

Zasiłek macierzyński

Pracująca kobieta będąca w ciąży uprawniona jest do uzyskania, trwającego co najmniej 22 tygodnie, urlopu macierzyńskiego. Po upływie tego okresu kobieta może powrócić do tej samej pracy na niezmienionych warunkach. Zasiłek macierzyński wypłacany jest kobietom zatrudnionym i samozatrudnionym przebywającym na urlopie macierzyńskim. W celu nabycia

uprawnień do otrzymywania zasiłku macierzyńskiego konieczne jest płacenie składek PRSI w określonej wysokości, a złożenie wniosku o udzielenie urlopu powinno nastąpić przynajmniej 6 tygodni przed planowaniem rozpoczęciem urlopu macierzyńskiego (w przypadku samozatrudnienia okres ten wynosi 12 tygodni).

Inne świadczenia

Emerytura – dla osób powyżej 66 roku życia (*nastąpi zmiana nazwy na emeryturę państwową w późniejszym okresie roku 2006*).

Renta wdowia – dla osób, których mąż lub żona umarł.

Świadczenie dla niepełnosprawnych/chorych – istnieje cały szereg świadczeń, zasiłków i rent dla osób chorych lub niepełnosprawnych.

Świadczenie dla opiekunów – przyznawane po zbadaniu sytuacji finansowej wnioskodawcy, dla osób opiekujących się ludźmi wymagającymi stałej opieki.

Zasiłek opiekuńczy – świadczenie wypłacane osobom ubezpieczonym, które przerywają pracę w celu opiekowania się ludźmi wymagającymi stałej opieki.

Dodatek mieszkaniowy – świadczenie przyznawane po zbadaniu sytuacji finansowej wnioskodawcy w ramach Programu Zapomogi Społecznej mające na celu pomoc w pokrywaniu wydatków mieszkaniowych (Zarząd Służby Zdrowia).

Powrót do pracy/powrót do szkoły – istnieje cały szereg programów mających na celu przyjsie z pomocą osobom bezrobotnym chcącym rozpocząć pracę lub uczestniczyć w programach kształceniowych/szkoleniowych.

Powrót do szkoły – zasiłek na kupno ubrania i obuwia – dostępny dla upoważnionych rodzin na pokrycie kosztów mundurków i butów dzieci uczących się (Zarząd Służby Zdrowia).

Zasiłek dodatkowy dla opiekunów małych dzieci – to nowe świadczenie w wysokości 1 000 € na każde dziecko w wieku do 6 lat będzie wprowadzone w okresie późniejszym w roku 2006. W celu uzyskania dalszych informacji należy skontaktować się z Biurem Ministerstwa ds. Dzieci pod numerem Lo-call 1890 209030.

Dalsze informacje

W celu uzyskania dalszych informacji dotyczących pełnego zakresu świadczeń opieki społecznej oraz procedur ubiegania się o nie należy skontaktować się z:

Dept of Social & Family Affairs –
Departament Spraw Społecznych i
Rodzinnych,
Hanover Street, Cork.
Tel. 021 4270055
www.welfare.ie

Health Service Executive, Community
Welfare Office - Zarząd Służby
Zdrowia, Biuro Opieki Społecznej,
Abbey Court House, Cork.
Tel. 021 4965511
www.hse.ie or www.shb.ie
telefoniczna linia informacyjna HSE
udziela ponadto informacji w zakresie
usług zdrowotnych oraz osób
upoważnionych do skorzystania z
nich. Tel. lo-call 1850 742000

PRAWO I PORZĄDEK

Siły policyjne w Irlandii

Siły policyjne w Republice Irlandii noszą nazwę Garda Síochana (strażnicy pokoju). Zazwyczaj na ich określenie używane jest wyrażenie Garda lub Gardaí w liczbie mnogiej (wymawiane jako gar-dee). Siły policyjne nie noszą broni i nastawione są bardzo przyjaźnie, służąc całemu społeczeństwu. Numery alarmowe policji to 999 i 112. Kontakt z The Gardaí niekoniecznie jednak musi mieć miejsce w sytuacji kryzysowej – w razie problemu można skontaktować się z The Gardaí i otrzymać pomoc.

Jeżeli z jakiegokolwiek powodu policjant potrzebuje sprawdzić twoją tożsamość, należy okazać żądany dokument. Dobrze jest być w takiej sytuacji uprzejmym i przez cały czas zachować spokój. The Garda powinien powiedzieć ci, jaki jest powód twojego zatrzymania; jeżeli tego nie uczyni powinienes o to zapytać. W mającym bardzo rzadko miejsce przypadkach aresztowania, musisz być traktowany uczciwie, grzecznie i z szacunkiem. The Gardaí przestrzegają ściśle określonych zasad postępowania, które uznają twoje prawa, łącznie z prawe do otrzymania porady prawnej (patrz poniżej).

Informacje kontaktowe

Główny Komisariat w Cork znajduje się na ul. Anglesea.
Tel. 021 4522000

Immigration Section – Wydział Imigracyjny,
Tel. 021 4522086

Można także zadzwonić na linię zaufania the Garda,
Bezpłatny numer 1800 666111

Poradnictwo prawne

W razie potrzeby uzyskania porady i pomocy prawnej można skontaktować się z adwokatem. Numery telefonów i adresy adwokatów można znaleźć w książce telefonicznej Golden Pages. Jeżeli nie stać cię na adwokata, należy sprawdzić czy nie kwalifikujesz się do uzyskania pomocy prawnej (zazwyczaj jedynie w sprawach cywilnych). Pomoc prawna dostępna jest dla wszystkich obywateli, niezależnie od ich statusu, jeżeli ich dochód jest mniejszy

od ustalonego poziomu (należy jednak pamiętać, że często kolejki osób oczekujących są długie). Poradnie udzielające bezpłatnej pomocy prawnej (FLACs) działają również przy CIC (patrz strona ii).

W przypadku starania się o udzielenie azylu można skorzystać z bezpłatnych usług prawnych świadczonych przez Refugee Legal Service – Usługi Prawne dla Uchodźców.

Informacje kontaktowe

Legal Aid Board – Komisja Pomocy Prawnej
1A South Mall, Cork.
Tel. 021 4275998, lub
Legal Aid Board, North Quay House,
Pope's Quay, Cork.
Tel. 021 4551686.

Refugee Legal Service - Usługi
Prawne dla Uchodźców
Pope's Quay Law Centre,
Pope's Quay, Cork.
Tel. 021 4510000.
Numer bezpłatny 1800 202420.

Dyskryminacja

Prawo stanowi, że nie można być dyskryminowanym bezpośrednio i niebezpośrednio w dostępie do szerokiego wachlarza dóbr i usług (takich jak zakwaterowanie, rozrywka, uzyskanie kredytu i usługi bankowe, transport i edukacja) lub też z uwagi na jakikolwiek z poniższych powodów: płeć, status małżeński, status rodzinny, religię,

wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, rasę, narodowość i pochodzenie etniczne. Istnieje również prawo, które zabrania publicznego używania słów, materiałów drukowanych czy postępowania, które mogą doprowadzić do wywołania nienawiści względem określonych grup.

Jeżeli czujesz się nękany z powyższych powodów, możesz skontaktować się z the Gardaí na ul. Anglesea lub zadzwonić pod numer 021 4522000 prosząc o radę.

Jeżeli odczuwasz, że jesteś dyskryminowany, możesz złożyć skargę w Equality Tribunal (Trybunał ds. Równouprawnienia), musisz to jednak uczynić w okresie do 2 miesięcy od daty zaistnienia zdarzenia. W celu uzyskania wstępnej porady prawnej w dowolnej sprawie, można skontaktować się z Equality Authority (Biuro Pełnomocnika ds. Równouprawnienia).

Informacje kontaktowe

Equality Authority - Biuro
Pełnomocnika ds.
Równouprawnienia
2 Clonmel Street, Dublin 2.
Tel. 01 4173333 lub
Lo-call No 1890 245545,
www.equality.ie

Equality Tribunal - Trybunał ds.
Równouprawnienia
3 Clonmel Street, Dublin 2
Tel.01 4174100
Lo-call 1890 344424

Rivniban

Rov

KING
12 Pack
+ 2 Free

- Garda Stations
- Tourist Information
- Parking
- Airport
- Ferry

1. Stacja kolejowa 2. Dworzec autobusowy 3. Ratusz 4. Straż Pożarowa 5. Posterunek Policji na ulicy Anglesea 6. University College Cork 7. Główny Urząd Pocztowy 8. Targ Angielski	9. Biblioteka Główna 10. Zarząd Służby Zdrowia 11. Ośrodek Informacji Obywatelskiej 12. Threshold 13. FAS 13. Urząd Skarbowy 14. Ośrodek dla Bezrobotnych 15. Departament Spraw Socjalnych i Rodzinnych

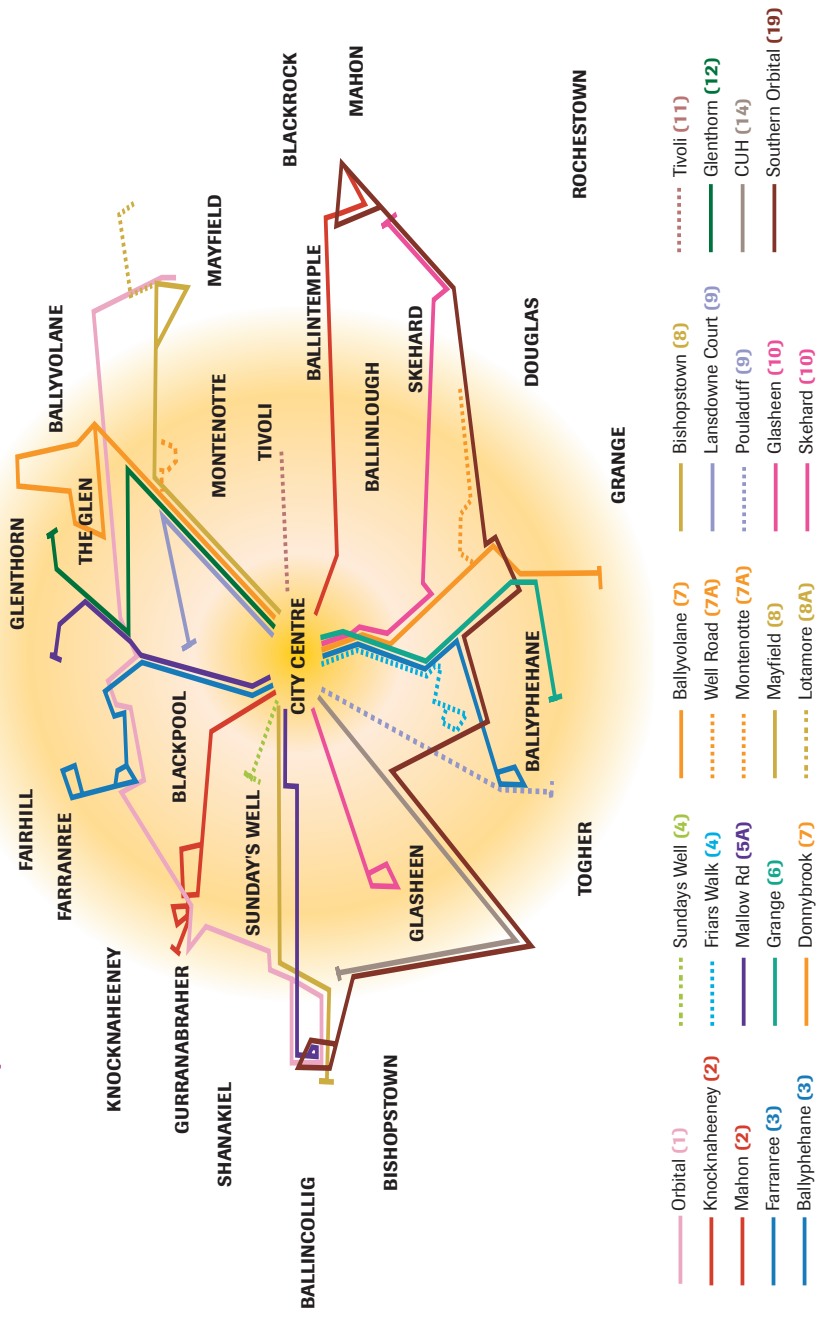
- 16. Zarząd Pomocy Prawnej
- 17. NASC (Irlandzki Ośrodek Wsparcia dla Imigrantów)
- 18. Cois Tine
- 19. St Vincent de Paul
- 20. YMCA & Cork Youth Information Centre (YMCA oraz Ośrodek Informacji dla Młodzieży)
- 21. Tigh Fíli

- 22. Cork College of Commerce (Koledż Handlowy)
- 23. St John's Central College
- 24. Shandon Steeple (Wieża Shandon)

Szpitaly:

- 25. South Infirmary
- 26. Mercy
- 27. Erinville

Linie autobusowe w Cork (z centrum miasta)

PROWADZENIE SAMOCHODU W IRLANDII

W Irlandii obowiązuje ruch lewostronny. Kierowca oraz wszyscy pasażerowie muszą mieć zapięte pasy bezpieczeństwa - zarówno na przednich jak na tylnych siedzeniach.

Dopuszczalna prędkość wynosi w miastach, miasteczkach, wsiach i innych terenach zabudowanych zazwyczaj 50 km na godzinę (km/h), o ile znaki nie stanowią inaczej. Dopuszczalna prędkość na drogach krajowych wynosi 100 km/h, na drogach regionalnych i lokalnych - 80 km/h, a na autostradach 120 km/h. Główne drogi patrolowane są przez nieoznaczone samochody policyjne, które dokonują pomiarów prędkości. Kierowcy przekraczający prędkość dopuszczalną muszą zapłacić mandat i otrzymują punkty karne wpisywane do prawa jazdy (12 punktów karnych oznacza utracenie prawa jazdy).

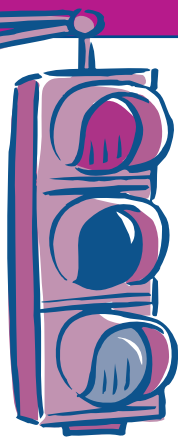
W Irlandii prowadzenie pojazdu z zawartością alkoholu we krwi powyżej 80 miligramów na ml stanowi wykroczenie przeciwko prawu. Nie istnieje „bezpieczna” ilość spożytego alkoholu - u jednych osób poziom alkoholu we krwi po wypiciu jednego drinka nie przekroczy wartości dopuszczalnej, u innych - tak. Prawo zabrania także rozmawiania przez telefon komórkowy w czasie kierowania samochodem. Szczegółowe informacje

dotyczące przepisów ruchu drogowego, znaków drogowych itp. można znaleźć w książce „Przepisy ruchu drogowego”, dostępnej w bibliotekach i księgarniach.

Przed prowadzeniem pojazdu w Irlandii, zarówno kierowca jak pojazd muszą spełnić określone wymagania. Po pierwsze konieczne jest posiadanie ważnego prawa jazdy, które kierowca musi mieć przy sobie podczas podróży. Pojazd musi być właściwie ubezpieczony, podatki zapłacone, a sam pojazd musi mieć dopuszczenie do ruchu drogowego.

Rodzaje prawa jazdy

Posiadając prawo jazdy wydane w kraju członkowskim UE, w Norwegii, Islandii lub Lichtensteinie, można prowadzić samochód w Irlandii do upływu terminu jego ważności. Można ubiegać się o wymienienie prawa jazdy na irlandzkie w okresie jednego roku od przybycia do kraju, jednak nie jest to obowiązkowe. Posiadając prawo jazdy wydane w innym niż wymienione kraje, można

prowadzić pojazdy w okresie do 12 miesięcy. Planując jednak pobyt w Irlandii dłuższy niż 12 miesięcy, należy wystąpić o wydanie irlandzkiego prawa jazdy. Kierowcy posiadający prawa jazdy wydane w Australii, Afryce Południowej, Japonii, Szwajcarii, Korei Południowej, na wyspach Jersey, Man czy Gibraltarze mogą wymienić je na irlandzkie prawa jazdy w terminie jednego roku od przybycia, bez konieczności zdawania egzaminu.

Jak wystąpić o wydanie prawa jazdy

Osoba nieposiadająca jeszcze prawa jazdy, jako pierwszy krok do jego otrzymania powinna złożyć podanie o jego wydanie. Okres ważności dokumentu wynosi zazwyczaj 2 lata. Osoby ubiegające się o prawo jazdy muszą najpierw zdać test z wiedzy teoretycznej (test pisemny dotyczący przepisów ruchu drogowego itp.). Po otrzymaniu tymczasowego prawa jazdy można rozpocząć naukę prowadzenia samochodu. Posiadając jednak pierwsze tymczasowe prawo jazdy można prowadzić samochód jedynie w obecności osoby, która ma pełne uprawnienia do kierowania pojazdami. Po nabyciu umiejętności prowadzenia samochodu można wystąpić o wydanie prawa jazdy. Konieczne jest zdanie testu ustnego i praktycznego egzaminu z jazdy samochodem. Takie pełne prawo jazdy powinno być odnawiane co 10 lat.

Ubezpieczenia

W Irlandii ubezpieczenie pojazdów mechanicznych (co najmniej ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej) jest obowiązkowe. Nie można prowadzić pojazdu, który nie jest ubezpieczony, a wszystkie pojazdy muszą mieć informację o ważności ubezpieczenia umieszczoną na przedniej szybie. Cena ubezpieczenia w ofercie różnych ubezpieczycieli może bardzo się różnić, a zatem rozsądne jest sprawdzenie cen przed podpisaniem umowy u kilku ubezpieczycieli. Niektóre firmy ubezpieczeniowe akceptują zaświadczenia o bezszkodowej jeździe wydane w innych krajach. Konieczne jest jednak przedłożenie pisemnego dokumentu z opisem przebiegu ubezpieczenia, a każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie. Ubezpieczenie samochodu wydane w innym kraju należącym do UE zachowuje ważność w Irlandii jako ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej. Konieczne jest jednak poinformowanie ubezpieczyciela o aktualnym pobycie na terytorium Irlandii; w przeciwnym razie ubezpieczenie traci ważność. W przypadku napotkania trudności w uzyskaniu rozsądnej ceny za ubezpieczenie pojazdu w Irlandii należy skontaktować się z Irish Insurance Federation (Irlandzką Federacją ds. Ubezpieczeń), tel. 01 6761820.

Przywiezienie do Irlandii własnego samochodu

Po sprowadzeniu do Irlandii własnego samochodu z innego kraju, można zostać poproszonym o natychmiastowe zarejestrowanie pojazdu w Vehicle Registration Office (Urząd Rejestracyjny). Konieczne okazać się może zapłacenie opłaty rejestracyjnej, podobnie jak cła (jeżeli samochód pochodzi z innego kraju niż kraju członkowskiego UE) oraz podatku VAT (jeżeli samochód jest młodszy niż 6 miesięcy lub ma na liczniku mniej niż 6 tys. km). Możliwe jest jednak nabycie uprawnień do ulgi podatkowej przyjeżdżając z zagranicy i zamieszkując na terytorium Irlandii, a samochód stanowi twoją własność. W celu nabycia uprawnień do takiej ulgi konieczne jest zamieszkiwanie za granicą i posiadanie samochodu przez określony czas (przynajmniej 6 miesięcy przed przybyciem do Irlandii). Ubiegając się o tę zniżkę należy posiadać dokumentację potwierdzającą zamieszkanie zarówno w Irlandii jak i uprzednio za granicą oraz własność samochodu. Istnieje możliwość czasowego zwolnienia z płacenia VRT (podatek od rejestracji pojazdów) w przypadku krótkoterminowych pobytów w Irlandii. Wymienione obowiązki nie dotyczą mieszkańców UE, którzy opłacili w swoich krajach podatek rejestracyjny. Dalsze informacje można uzyskać na stronie internetowej www.revenue.ie lub www.ros.ie w sprawach związanych z podatkiem rejestracyjnym. Można ponadto skontaktować się z Urzędem Rejestracyjnym dla miasta Cork (patz informacje kontaktowe zamieszczone poniżej).

Podatek samochodowy

Kierowcy muszą ponadto zapłacić podatek za swoje samochody. Wysokość tego podatku zależy od pojemności silnika – im większa pojemność tym wyższy podatek. Podobnie jak w przypadku naklejek informujących o zapłaceniu ubezpieczenia pojazdu, naklejki otrzymywane po zapłaceniu podatku samochodowego muszą być umieszczone na przedniej szybie pojazdu. Dalsze informacje oraz formularze zgłoszeniowe można uzyskać w Motor Taxation/Drivers Licences Office (Podatki Samochodowe/Biuro ds. Prawa jazdy), (patrz informacje kontaktowe zamieszczone poniżej).

Przegląd samochodu

W celu sprawdzenia, czy stan techniczny pojazdu odpowiada wymaganiom, wszystkie samochody mające 4 i więcej lat muszą być poddane przeglądowi rejestracyjnemu - National Car Test. Właściele samochodów, których przegląd wypadnie pomyślnie, otrzymują naklejkę NCT, która także musi być umieszczona na przedniej szybie pojazdu. Przegląd jest ważny 2 lata; po tym okresie badania muszą być ponownie przeprowadzone. Pojazdy, których badanie techniczne wypadnie negatywnie nie mogą jeździć po drogach publicznych. Badanie NCT w Cork przeprowadzane jest w NCT Centre, Euro Business Park, Little Island, Cork.

Parkowanie

Znalezienie miejsca na zaparkowanie samochodu w Cork może być trudne. Na większości parkingów opłata pobierana jest w zależności od długości postoju. Zatrzymując się na poboczu drogi należy upewnić się, czy parkowanie w tym miejscu jest dozwolone. Parkowanie jest zabronione na ulicach z namalowaną podwójną żółtą linią, na miejscach przeznaczonych dla niepełnosprawnych kierowców, na przejściach dla pieszych i w odległości mniejszej niż 5 metrów od skrzyżowania. Na ulicach z pojedynczą żółtą linią parkowanie jest zabronione w określonych godzinach. Godziny te są podane na umieszczonych w pobliżu znakach (zazwyczaj 8.30 – 18.30, od poniedziałku do soboty). Samochody zaparkowane niezgodnie z przepisami mogą zostać odholowane lub założone zostaną klamry na kołach.

W centrach miast funkcjonuje system parkingowy oparty na znaczkach kontrolnych. W samochodach zaparkowanych na obszarze obowiązywania systemu (obszar ten jest oznaczony za pomocą ulicznych znaków parkingowych) znaczek kontrolny musi być umieszczony w widocznym miejscu. Czas parkowania na poszczególnych obszarach jest także pokazany na znaku – 1 lub 2 godziny. Kierowcy samochodów stojących na postoju dłużej niż wskazuje na to znaczek kontrolny mogą otrzymać mandat za parkowanie lub też może zostać założona klamra na koło. Znaczkę parkingową można kupić w punktach sprzedaży gazet, warsztatach naprawczych i w sklepach. Znaczek z widoczną godziną i datą parkowania należy umieścić za szybą od strony krawężnika. Rozwiązaniem

alternatywnym jest wykorzystanie nowo wprowadzonej usługi Parkowanie na Telefon, która pozwala kierowcom opłacić miejsce postojowe za pomocą telefonu komórkowego. Możliwość posłużenia się tym systemem zapewniła uprzednie zarejestrowanie się. W celu uzyskania pakietu rejestracyjnego skontaktuj się z "Park by Phone", tel. 1890 727546 (Lo-Call) lub email info@parkbyphone.ie

Rozwiązaniem alternatywnym do wjeżdżania samochodem do centrum miasta jest usługa "Park'n'Ride" (Zaparkuj i Jedź) dostępna w Black Ash, nieopodal ronda Kinsale Road. Jest to połączenie parkingu z częstymi połączeniami autobusowymi do centrum miasta za cenę 5 € za jeden samochód (w cenę wliczony jest przejazd powrotny na parking dla wszystkich pasażerów samochodu).

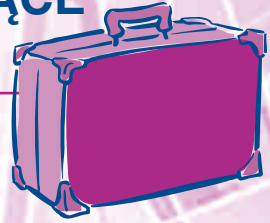
Dalsze informacje

Motor Taxation/Drivers Licences Office-
Podatek Samochodowy/Biuro ds.
Prawa Jazdy
Farranlea Road, Cork.
Tel. 021 4544566, www.corkcoco.com
www.drivingtest.ie

Cork Vehicle Registration Offices –
Urząd Rejestracyjny w Cork
Government Offices – Biura Rządowe
Sullivan's Quay, Cork
Tel. 021 4325000;
e-mail vrocork@revenue.ie

National Car Testing Service (NCTS)
Ltd. – Stacja Kontroli Pojazdów
Customer Service – Usługi dla Klientów
Citywest Business Campus, Lakedrive
3026, Naas Road, Dublin 24.
Tel. 1890 200670, e-mail: info@ncts.ie,
www.ncts.ie

ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE IMIGRACJI

Mianem imigrantów określa się ludzi, którzy przybyli do Irlandii z innych krajów, by znaleźć tu miejsce zamieszkania lub pracę. Określenie jest bardzo szerokie i obejmuje Irlandczyków powracających do ojczyzny, obywateli krajów UE, obywateli innych krajów pragnących w Irlandii zamieszkać lub znaleźć pracę, osoby ubiegające się o azyl, uchodźców itd. W odniesieniu do imigrantów często używane jest wyrażenie „obcokrajowcy”.

Wizy

Wiza irlandzka jest pieczętką w paszporcie wymaganą podczas przyjazdu do Irlandii z innego kraju. Obywatele krajów UE oraz obywatele innych określonych krajów takich jak Stany Zjednoczone, Australia oraz kilka krajów afrykańskich, nie potrzebują wizy na wjazd do Irlandii. Wykaz krajów, których obywatele potrzebują wizę wjazdową do Irlandii można uzyskać w Department of Justice, Equality and Law Reform – Departament Sprawiedliwości, Równouprawnienia i Reformy Prawa (szczegóły kontaktowe patrz 37). Ubiegając się o wizę należy przedłożyć wymagane dokumenty takie jak paszport, zielona karta, list od

pracodawcy lub władz college’u, akt małżeństwa itp. Zaleca się wcześniejszy kontakt telefoniczny w celu uzyskania informacji, które dokumenty będą potrzebne.

Istnieją dwa rodzaje wiz – jednokrotna (która pozwala jej posiadaczowi na jednorazowy wjazd do kraju w okresie ważności wizy) oraz wiza wielokrotna (która pozwala jej posiadaczowi na wielokrotny wjazd do kraju i wyjazd w okresie ważności wizy). Na wizę przybijana jest pieczętka określająca cel pobytu w Irlandii taki jak studia, praca, turystyka itp. Wiza Tranzytowa umożliwia jej posiadaczowi przejazd pomiędzy lotniskami.

Wizy turystyczne są udzielane zazwyczaj na okres do 3 miesięcy i trudno uzyskać ich przedłużenie. Przedłużenie wizy turystycznej nie jest udzielane, jeżeli następuje zmiana statusu pobytu. Jeżeli dana osoba pragnie zmienić swój status z osoby odwiedzającej kraj turystycznie na status studenta lub pracownika, musi powrócić do kraju stałego pobytu i złożyć wniosek w Ambasadzie Irlandii lub w Konsulacie. Należy jednocześnie pamiętać, że prawodawstwo regulujące zagadnienia imigracyjne może ulec zmianie.

Dalsze informacje

Department of Justice, Equality & Law Reform - Departament Sprawiedliwości, Równouprawnienia i Reformy Prawa
Immigration and Citizenship Division – Wydział Imigracji i Obywatelstwa
13-14 Burgh Quay, Dublin 2.
Tel. 01 6167700; Lo call 1890 551500

Wizowa linia telefoniczna – pytania telefoniczne przyjmowane w poniedziałki, środy i piątki od 10.00 – 12.30

Karty meldunkowe GNIB (Zielone Karty)

Każda osoba pochodząca z kraju niebędącego członkiem UE, zamierzająca pozostać w Irlandii przez okres dłuższy niż 3 miesiące, musi zameldować się w Garda Síochána i uzyskać kartę GNIB (Garda National Immigration Bureau – Krajowe Biuro Imigracyjne Garda) – powszechnie znaną jako „zielona karta”. Możliwość ubiegania się o zieloną kartę uwarunkowana jest posiadaniem pozwolenia na pobyt w kraju, np. jako studenta, pracownika posiadającego pozwolenie na pracę lub współmałżonka obywatela Irlandii lub innego kraju należącego do UE. Funkcjonariusze Garda mogą poprosić o okazanie zielonej karty na ulicy lub na lotnisku przy przylocie do kraju (za wyjątkiem pierwszego przyjazdu). Osoby starające się o azyl otrzymują czasową kartę

pobytową znaną jako karta RAC – od Refugee Applications Commissioner (Pełnomocnik ds. Wniosków Uchodźców). W celu uzyskania dalszych informacji należy skontaktować się z Sekcją Imigracyjną Komisarjatu Garda na ul Anglesea, tel. 021 4522086. Biuro czynne jest w godzinach 9.30 – 12 oraz 14.00 - 16.00 od poniedziałku do piątku, a pytania telefoniczne przyjmowane są od 12.00 - 13.00 lub 16.00 - 17.00 od poniedziałku do piątku.

Zielona karta może mieć jeden z czterech rodzajów pieczętek. Każda z nich ma inne znaczenie:

Pieczętka 1 – jej posiadacz ma pozwolenie na pracę (albo uzyskane na wniosek konkretnego pracodawcy albo na pracę w czasie wakacji).

Pieczętka 2 – jej posiadacz jest studentem.

Pieczętka 3 – zawiera ograniczenia - jej posiadacz nie jest upoważniony do pracowania lub studiowania w Irlandii.

Pieczętka 4 – ma bardzo szerokie zastosowanie; dawana jest np. współmałżonkowi obywatela Irlandii i ludziom, którym przyznano status uchodźcy.

Osoby starające się o azyl i uchodźcy

Osoby starające się o azyl to ludzie, którzy złożyli wniosek o przyznanie im statusu uchodźcy. Niektóre osoby, których starania o uzyskanie statusu uchodźcy nie zakończyły się powodzeniem, otrzymują „humanitarne pozwolenie na pozostanie” lub po prostu „pozwolenie na pozostanie”. Osoby starające się o azyl, które nie uzyskały

ani statusu uchodźcy ani humanitarnego pozwolenia na pozostanie, są uznawane za nielegalnych imigrantów i mogą zostać deportowane. Bezpłatna pomoc prawna dostępna jest dla wszystkich osób starających się o azyl poprzez Refugee Legal Service – Usługi Prawne dla Uchodźców (patrz strona 27).

Mówiąc ogólnie, osoby starające się o azyl otrzymują zakwaterowanie w hostelach lub specjalnych ośrodkach. Pomoc tym osobom nazywa się „bezpośrednie zaopatrzenie”. Pośilki wydawane są na miejscu zakwaterowania, a każda osoba otrzymuje niewielkie cotygodniowe świadczenie pieniężne.

Niniejszy przewodnik może przedstawić jedynie zarys procesu przyznawania azylu; w celu uzyskania szczegółowych informacji należy skontaktować się z Irish Refugee Council – Irlandzka Rada ds. Uchodźców (patrz niżej w celu uzyskania szczegółowych informacji). Główne kroki w ubieganiu się o status uchodźcy są następujące:

- Złożenie wniosku o przyznanie azylu zaleca się dokonać w miejscu wjazdu do Irlandii; od tego momentu wnioskiem zajmować się będzie Pełnomocnik ds. Wniosków Uchodźców
- Do wniosku muszą być załączone oryginały dokumentów podróжных takich jak paszporty, oryginały dowodów tożsamości, w razie potrzeby metryka urodzenia i akt małżeństwa.
- W przypadku otrzymania zawiadomienia należy udać się na

rozmowę. Rozmowa taka może trwać kilka godzin. Należy zabrać ze sobą dodatkowe informacje lub dokumenty, które mogą okazać się pomocne przy rozpatrywaniu sprawy.

- Konieczne jest każdorazowe powiadomienie Departamentu Sprawiedliwości, Równouprawnienia i Reformy Prawa o zmianie adresu. W razie zmiany miejsca pobytu z jednego obszaru kraju do drugiego koniecznie należy powiadomić Departament Sprawiedliwości, Równouprawnienia i Reformy Prawa oraz Health Service Executive South – Zarząd Opieki Zdrowotnej Południe.
- Nie jest dozwolone opuszczenie kraju bez pozwolenia; nie wolno także podjąć zatrudnienia w czasie rozpatrywania wniosku.

Uchodźcy to ludzie, których podanie o udzielenie azylu zostało rozpatrzone pozytywnie. Mówiąc ogólnie uchodźcy posiadają te same prawa, co obywatele Irlandii. Są upoważnieni do podejmowania pracy lub samozatrudnienia oraz do otrzymywania świadczeń opieki społecznej. Status osób, którym udzielono pozwolenia na pozostanie, może podlegać określonym uwarunkowaniom, jednak większość z nich posiada te same prawa, co uchodźcy.

Pomoc dla imigrantów

W Cork działalność prowadzi wiele organizacji udzielających pomocy imigrantom, uchodźcom i osobom starającym się o azyl (patrz także część „nauka angielskiego” strona 51 oraz „Grupy osób pochodzących z tego

samego kraju” wliczając w to 2 grupy z Polski, strona 58) Te organizacje to między innymi:

Cois Tine, St Mary's Church, Pope's Quay Cork. Tel. 021 4557760, e-mail coistinecork@eircom.net
Cois Tine jest wielokulturową, wielowyznaniową organizacją, która pomaga w zaspokajaniu pastoralnych, duchowych i socjalnych potrzeb społeczności imigrantów. Prowadzi bezpłatny ośrodek dla imigrantów czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 10.30 – 16.30, a także udziela informacji i kieruje na konsultacje.

Cork City Partnership, Sunbeam Industrial Estate, Mallow Road, Cork. Tel. 021 4302310, e-mail: info@partnershipcork.ie
Pomaga przedstawicielom grup migracyjnych, e-mail: msheehy@partnershipcork.ie
Pomoc dla osób ubiegających się o azyl. Informacje i wsparcie w szerokim zakresie zagadnień. Tel. 087 9209478, e-mail: sselaru@partnershipcork.ie

Irish Immigrant Voice, e-mail: immigrantsvoice@iolfree.ie
www.guybeni.com/html/iiv.html
Prowadzi działalność na rzecz solidarności imigrantów stanowiąc platformę, dzięki której ich głos może być słyszany.

NASC, The Irish Immigrant Support Centre, Enterprise House, 35 Mary St, Cork. Tel 021 4317411, e-mail: nascork@eircom.net
NASC prowadzi biura udzielające ogólnych informacji, porad prawnych oraz wspiera działalność różnorodnych podgrup. Czynne od poniedziałku do piątku, 10.00 do 18.00 (przerwa 13.15-14.15)

St. Vincent de Paul, Tuckey St., Cork. Tel. 021 4270444

Prowadzi bezpłatne poradnictwo prawne (od środy do piątku, po południu).

Ośrodek spotkań w niedzielne popołudnia w Christian Brothers School, Sullivan's Quay, Cork.

Mające siedziby w Dublinie organizacje udzielające szczegółowych informacji o oficjalnych procedurach, zasadach i uregulowaniach dotyczące osób ubiegających się o azyl i status uchodźcy:

- Irish Refugee Council, 88 Capel St, Dublin 1. Tel. 01 8724424. www.irishrefugeecouncil.ie
- Amnesty International, Seán McBride House, 48 Fleet Street, Dublin 2. Tel. 01 6776361. www.amnesty.ie
- Department of Justice, Equality and Law Reform, Asylum Division – Departamentu Sprawiedliwości, Równouprawienia i Reformy Prawa, Wydział ds. Azylu 72-76 St Stephen's Green, Dublin 2. Tel. 01 6028000, www.justice.ie.
- Refugee Information Service, 27 Annamoe Terrace, North Circular Road, Dublin 7. Tel. 01 8382740. www.ris.ie

Ogólne informacje dla wszystkich imigrantów są dostępne w:

- Immigrant Council of Ireland, 2 St Andrew's St, Dublin 2. Tel. 01 6740200, www.immigrantcouncil.ie
- Migrant Rights Centre, 55 Parnell Square West, Dublin 1. Tel. 01 8897570

Obywatelstwo irlandzkie

W roku 2006 imigranci mogą ubiegać się o przyznanie obywatelstwa irlandzkiego z uwagi na:

- Pochodzenie – osoby, których przynajmniej jeden rodzic lub dziadek urodził się w Irlandii.
- Pobyt – osoby przebywające w Irlandii przez 5 i więcej lat.

W celu uzyskania dalszych informacji dotyczących ubiegania się o otrzymanie obywatelstwa skontaktuj się z instytucjami wymienionymi poniżej

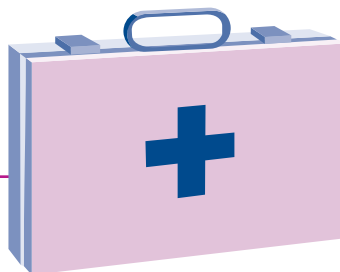
Dalsze informacje

Obywatelstwo na podstawie
pochodzenia

Department of Foreign Affairs -
Departament Spraw Zagranicznych
80 St. Stephen's Green, Dublin 2.
Tel. 01 4780822,
Lo-Call 1890 426700

Obywatelstwo na podstawie *pobytu*
Departament Sprawiedliwości,
Równouprawnienia i Reformy Prawa
13-14 Burgh Quay, Dublin 2.
Tel. 01 6167700,
Lo-Call 1890 551500, (We wtorki i
czwartki czynne tylko w godzinach
10.00-12.30)

OPIEKA ZDROWOTNA

W Cork działalność prowadzi cały szereg szpitali publicznych i prywatnych, które oferują zarówno pomoc ambulatoryjną jak i przyjmują pacjentów na leczenie szpitalne. Niektóre z nich świadczą usługi lecznicze w szerokim zakresie, inne – specjalistyczne: położnictwo, ortopedia, geriatraia itd. Pełny wykaz szpitali w Cork znajduje się w książce telefonicznej Golden Pages. Za wyjątkiem nagłych przypadków (patrz część Pogotowie Ratunkowe zamieszczoną poniżej), pacjenci powinni udawać się po pomoc medyczną po wcześniejszym uzgodnieniu terminu. Wizyty w szpitalu ustalane są przez lekarza rodzinnego - określanego nazwą GP (lekarz ogólny). Opieka zdrowotna w Irlandii dostępna jest w systemie publicznym oraz prywatnym.

Publiczna opieka zdrowotna

Każda osoba będąca „zwyczajnym rezydentem” w Irlandii posiada dostęp do publicznej opieki medycznej niezależnie od narodowości. Aby zostać uznanym za „zwyczajnego rezydenta” należy wykazać zamiar przebywania w Irlandii przez co najmniej 1 rok (np. przedłożyć pozwolenie na pracę, zieloną kartę czy umowę wynajmu mieszkania). Kontrolę nad opieką medyczną w kraju sprawuje Zarząd Opieki Zdrowotnej – w przypadku Cork jest to Zarząd Południowy Opieki Zdrowotnej.

Publiczny system opieki medycznej rozróżnia dwie kategorie pacjentów – posiadaczy kart zdrowia i pozostałych. Posiadacze kart zdrowia mają dostęp do pełnej opieki zdrowotnej, a wiele usług jest bezpłatnych. Osoby nie posiadające karty zdrowia mogą korzystać z leczenia szpitalnego, ale muszą za nie płacić.

Posiadacze kart medycznych

Karta medyczna zapewnia osobom uprawnionym do jej uzyskania pełny zakres bezpłatnych usług medycznych. W niektórych przypadkach uprawnienia nabywają też osoby pozostające pod opieką jej posiadacza (np. współmałżonek oraz dzieci). Usługi medyczne dostępne dla posiadacza karty medycznej i osób, którymi się opiekuje, obejmują:

- Usługi lekarza rodzinnego (GP)
- Hospitalizacji w szpitalach publicznych
- Większości lekarstw przepisanych przez swojego lekarza
- Usług położniczych oraz opieki nad dzieckiem w okresie niemowlęcym
- Usług dentystrycznych, okulistycznych i usznych (choćby dostęp do tych usług może być ograniczony)
- Urządzenia medyczne itd.

Na niektóre z tych usług lista oczekujących może być długa. Wybór lekarza rodzinnego (GP) dokonywany jest z listy lekarzy sporządzonej przez Zarząd Służby Zdrowia - wybrany lekarz powinien mieszkać w odległości do 7 mil (10 km) od miejsca zamieszkania. Lekarz powinien podpisać formularz (również dostępny w Zarządzie Służby Zdrowia), przyjmując daną osobę jako swego pacjenta; formularz ten jest oddawany później do Zarządu Służby Zdrowia.

W celu uzyskania uprawnień do posiadania karty świadczeń medycznych należy przejść pozytywnie przez badanie sytuacji finansowej. Oznacza to, że dochód powinien wynosić mniej niż określony poziom. Granica poziomu dochodu waha się w zależności od wieku i sytuacji rodzinnej wnioskodawcy. Każda osoba w wieku powyżej 70 lat, mieszkająca w Irlandii, posiada uprawnienia do posiadania karty zdrowia niezależnie od swojego dochodu. W celu sprawdzenia, czy jest się uprawnionym do otrzymania karty usług medycznych oraz otrzymania formularza zgłoszeniowego, należy skontaktować się z Zarządem Służby Zdrowia (informacje kontaktowe podano poniżej).

Osoby nieposiadające kart zdrowia

Nie posiadając karty zdrowia jest się traktowanym jak pacjent prywatny. Składając wizytę swojemu lekarzowi rodzinnemu (lub lekarzowi ogólnemu) należy zapłacić za jego usługę. Opłaty za wizyty nie są ustalone i mogą różnić się u poszczególnych lekarzy – warto to sprawdzić przed wizytą. Konieczne jest

także poniesienie opłat za przepisane lekarstwa. W przypadku, gdy ich cena wynosi więcej niż określona wartość, można otrzymać pomoc państwową. Nie ma opłat za usługi położnicze świadczone przez lekarzy rodzinnych (lekarzy ogólnych) w czasie ciąży i tuż po rozwiązaniu.

Nie mając uprawnień do posiadania karty opieki medycznej, można korzystać z usług świadczonych przez szpitale publiczne (łącznie z konsultacjami), ale trzeba pokrywać koszty tych usług. Chociaż opłaty mają co roku tendencję wzrostową, podano poniżej przykłady cen z roku 2006, dzięki którym można zorientować się w ewentualnych wydatkach:

- Koszt leczenia w szpitalu publicznym wynosi 60 € dziennie. Jednak nikt nie płaci więcej niż 600 € rocznie, niezależnie od ilości dni spędzonych w szpitalu.
- Wizyta w przyszpitalnym pogotowiu ratunkowym kosztuje 60 €, o ile nie posiada się skierowania wystawionego przez lekarza rodzinnego (lekarza ogólnego).

Informacje kontaktowe

Health Service Executive – Zarząd Służby Zdrowia,
 Abbeycourt House,
 George's Quay, Cork.
 Tel. 021 4965511,
 Lo-call 1850 742000.

Prywatna opieka zdrowotna

Prywatna opieka zdrowotna dostępna jest dla wszystkich osób, które mogą za nią zapłacić. Wiele osób opłaca prywatne ubezpieczenie zdrowotne, którego celem jest pokrycie kosztów leczenia w szpitalach prywatnych (lub też kosztów prywatnych pokoi w szpitalach publicznych) oraz wizyt u prywatnych lekarzy i konsultantów. Głównymi ubezpieczycielami zdrowotnymi są VHI, BUPA i VIVAS Health (w celu uzyskania informacji kontaktowych należy posłużyć się książką telefoniczną). Każda z tych instytucji oferuje szeroki zakres programów ubezpieczeniowych, choć nie zawsze pokrywają one wszystkie koszty leczenia.

Jak postępować w razie nagłej potrzeby

W razie nagłej potrzeby należy wybrać numer 999 lub 112 (z telefonu komórkowego) i poprosić o przysłanie karetki pogotowia. Numery te są również wykorzystywane przy zawiadomianiu straży pożarnej, Garda, powiadomianiu morskich i górskich służb ratunkowych. Połączenia na te numery są bezpłatne, jednak powinny być wykonywane wyłącznie w przypadkach zagrożenia.

Wiele szpitali prowadzi pogotowie ratunkowe 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu. W przypadku nagłej potrzeby związanej ze zdrowiem, na pogotowie można udać się bez zapowiedzi. W przypadku braku karty świadczeń medycznych pobierana jest opłata (aktualnie wynosi ona 60 €).

Oddziały Pogotowia Ratunkowego

Cork University (Regional)

Hospital: Wilton, (Szpital Uniwersytecki) w Cork.

Tel: 021 4546400 (autobus nr 14 ma przystanek przed wejściem do pogotowia ratunkowego).

South Infirmiry Victoria Hospital:

Old Blackrock Road, Cork.

Tel. 021 4964333

Mercy University Hospital:

Granville Place, Cork.

Tel. 021 4271971

Ciąża

Usługi położnicze świadczone w czasie ciąży i tuż po rozwiązaniu są darmowe niezależnie od tego, czy jest się posiadaczem karty usług medycznych, czy też nie. Kobiety w ciąży powinny zarejestrować się na poród w szpitalu, przeprowadzany pod fachową opieką.

Kobiety w ciąży, które podlegały opiece przedporodowej w innym miejscu, powinny przynieść ze sobą karty medyczne i wyniki wszystkich wcześniej przeprowadzonych badań w celu uniknięcia niepotrzebnego powtórzenia badań. W nagłych przypadkach kobiety ciężarne mogą udać się bezpośrednio do jednego z następujących szpitali, w których izby przyjęć pracują 24 godziny na dobę:

- St. Finbarr's Hospital, Maternity Unit:
Douglas Road, Cork.
Tel. 021 4966555
- Erinville Maternity Hospital: Western
Road, Cork. Tel. 021 4275211.

Powyższe oddziały położnicze mają zostać przeniesione i połączone z Cork University Hospital.

Apteki

Chociaż nabycie w aptece wielu lekarstw jest możliwe bez recepty, większość lekarstw jest wydawana wyłącznie na receptę wystawioną przez lekarza (lekarz ogólny). Dla posiadaczy

karty zdrowia lekarstwa i specyfiki wydawane są bezpłatnie (choć istnieje kilka wyjątków). Osoby nie posiadające kart zdrowia muszą płacić za lekarstwa. Istniejący Program Opłat za Lekarstwa (Drugs Payment Scheme) ogranicza kwotę płaconą przez pojedynczą osobę lub rodzinę do wartości 85 € (w roku 2006) – formularze rejestracyjne dla tego programu są dostępne w przychodniach lekarskich i w Zarządzie Służby Zdrowia.

Większość aptek otwarta jest w godzinach od 9.00 do 17.30. Niektóre są czynne do godziny 22.00; jeszcze inne są otwarte w ograniczonym czasie w niedziele i święta. Wykaz aptek i godzin ich otwarcia dostępny jest w książce telefonicznej Golden Pages (patrz strona ii).

SŁUŻBY POMOCOWE

W Cork istnieje wiele służb pomocowych prowadzonych przez instytucje publiczne i wolontariuszy, które zaspokajają różnorodne potrzeby. Istnieją grupy wsparcia dla starszych osób, dla rodziców samotnie wychowujących dzieci, dla osób z nałogami, osób będących w żałobie, opiekunów, ciężarnych kobiet – by wymienić zaledwie kilka z nich. Zamieściliśmy poniżej kilka głównych rodzajów służb – warto zwrócić uwagę na pełny wykaz zamieszczony w “Green Book – Directory of Statutory, Community and Voluntary Sector Services in Cork” (Zielona Księga – Książka Telefoniczna, Służby Statutowe i Miejskie oraz Organizacje Wolontarystyczne). Ten bardzo pomocny przewodnik jest dostępny bezpłatnie w Departamencie Spraw Społecznych i Rodziny, tel. 021 4917477 lub na stronie internetowej www.thegreenbook.ie

Niepełnosprawni

Zarząd Służby Zdrowia prowadzi szeroki zakres usług dla osób niepełnosprawnych, łącznie z opieką społeczną taką jak pomoc domowa, pomoc osobista, terapia mowy, fizjoterapia, ośrodki opieki dziennej, ośrodki walki z bólem. Dostępna jest również pomoc finansowa, np. na pokrycie kosztów transportu (informacje kontaktowa, strona 42)

Krajowa Agencja Szkoleniowa – FAS prowadzi szkolenia i pomaga w znalezieniu pracy osobom niepełnosprawnym (informacje kontaktowa, strona 14)
Istnieje wiele organizacji wolontarystycznych, które udzielają

pomocy, wsparcia oraz informacji osobom niepełnosprawnym, łącznie z:

Enable Ireland, Lavanagh Centre, Ballintemple, Cork. Tel. 021 4294803.

Cope Foundation, Bonnington, Montenotte, Cork. Tel. 021 4507131.

Cork Association for the Deaf (Stowarzyszenie Głuchych), 5 MacCurtain St, Cork. Tel. 021 4505944

Centre for Independent Living (Ośrodek Życia Bez Uzależnień), 20 Commons Road, Cork. Tel. 021 4391570

People with Disabilities in Ireland (Osoby Niepełnosprawne w Irlandii), 41 Penrose Wharf, Penrose Quay, Cork. Tel. 021 4551986.

National Council for the Blind of Ireland (Krajowa Rada Osób Niewidomych w Irlandii), 21-23 Oliver Plunkett St, Cork. Tel. 021 4271020

Broszura pod tytułem “Entitlements for People with Disabilities” (Uprawnienia Osób Niepełnosprawnych) dostępna jest we wszystkich Ośrodkach Informacji Obywatelskiej (patrz strona ii) lub na stronie internetowej www.comhair.ie

Młodzież

W Cork działalność prowadzi również wiele ośrodków pomocowych dla dzieci i młodzieży. Należą do nich:

Cork Youth Information Centre – Centrum Informacji Młodzieżowej, 11/12 Marlboro Street, Cork. Tel. 021 4270187 or 021 4273056, e-mail: yiccork@iol.ie, www.youthinformation.ie/ireland
Centrum wydało bezpłatny poradnik dla młodzieży zatytułowany “You Are Not Alone” – „Nie jesteś sam”.

Children Rights Information Bureau – Biuro Informacji Praw Dziecka, ISPC Centre, 12 Mary Street, Cork.

Tel. 021 4962949/ 4262485,
e-mail: ispcckork@indigo.ie – informuje dzieci i rodziców o prawach i uprawnieniach dziecka.

National Children Resource Centre – Krajowy Bank Informacji o Dzieciach, 18 St. Patrick's Hill, Cork.

Tel. 021 4552100,
e-mail: nrcr@cork.barnardos.ie,
www.barnardos.ie – prowadzi bibliotekę i centrum informacyjne związane z zagadnieniami dotyczącymi dzieci i rodzin.

Children Rights Information Bureau – Biuro Informacji Praw Dziecka, ISPC Centre, 12 Mary Street, Cork.

Tel. 021 4962949/ 4262485,
e-mail: ispcckork@indigo.ie – informuje dzieci i rodziców o prawach i uprawnieniach dziecka.

National Children Resource Centre – Krajowy Bank Informacji o Dzieciach, 18 St. Patrick's Hill, Cork.

Tel. 021 4552100,
e-mail: nrcr@cork.barnardos.ie,
www.barnardos.ie – prowadzi bibliotekę i centrum informacyjne związane z zagadnieniami dotyczącymi dzieci i rodzin.

Kobiety

Bezpłatna ulotka – “Cork Women’s Directory of Services” (Usługi dla kobiet w Cork) jest dostępna do wyczerpania nakładu w Cork City Partnership (Partnerstwo dla Miasta Cork), Sunbeam Industrial Estate, Millfield, Mallow Road, Cork. Tel. 021 4302310. Świadomie pominięliśmy zamieszczony tam wykaz, jednak z uwagi na sytuacje szczególne, przedstawiamy listę kilku głównych grup wsparcia dla kobiet, które doświadczają przemocy w rodzinie lub są

wykorzystywane seksualnie:

Cork Domestic Violence Project (przemoc w rodzinie), 34 Paul Street, Cork. Tel. 021 4275678.

Cork Women in Focus Forum, c/o Cork City Partnership, Sunbeam Industrial Estate, Old Mallow Road, Cork.

Tel. 021 4302310,
e-mail: info@corkwomeninfocus.org;
www.corkwomeninfocus.org

Cuanlee Refuge, Kryl’s Street, Cork. Tel. 021 4277698 – schronisko dla kobiet z dziećmi, które doświadczyły przemocy w rodzinie

Mná Feasa, Women’s Domestic Violence Project, Ionad na nDaoine, 36 Ardmore Avenue, Knocknaheeny, Cork. Tel. 021 4211757

OSS (One-Stop-Shop), Domestic Violence Resource Information Centre, 94 South Main Street, Cork. Tel. 021 4222979/4222966,
e-mail: osscork@eircom.net

Sexual Violence Centre Cork (ośrodek dla kobiet zgwałconych), 5 Camden Place, Cork. Tel. 021 4505577, bezpłatny telefon: 1800 496496,
e-mail: info@sexualviolence.ie,
www.sexualviolence.ie

Osoby starsze

Cork Older People’s Advocacy Service, c/o Social and Health Education Project, Bessboro Centre, off Skehard Road, Blackrock, Cork. Tel. 021 4536600,
e-mail: social&health@eircom.net

Geje i lesbijki

Cork Gay Community Development Co, Ltd, 8 South Main St, Cork.

Tel. 021 4278470,
www.corkgayproject.com

Lesbians in Cork (LINC), 11a White St, Cork. Tel. 021 4808600, www.linc.ie

EDUKACJA I SZKOLENIA

System edukacyjny w Irlandii obejmuje trzy główne etapy: naukę w szkołach podstawowych (Primary Education), naukę w szkołach ponadpodstawowych (Post Primary Education – odpowiednik polskiego gimnazjum i liceum), oraz szkolnictwo wyższe (Third Level Education) prowadzone przez uniwersytety i uczelnie techniczne.

Przedszkola i opieka nad dziećmi

Państwo nie zapewnia opieki dla dzieci w wieku przedszkolnym. Istnieje jednak cały szereg możliwości zapewnienia opieki dzieciom w tym wieku, łącznie z przedszkolami, żłobkami, ochronkami, grupami zabaw oraz indywidualnymi opiekunami. Wiele z tych instytucji prowadzonych jest przez osoby prywatne, a ceny bywają wysokie. W późniejszym okresie roku 2006 wydany zostanie dodatek „Early

Childcare Supplement” dotyczący opieki nad małymi dziećmi, którego celem będzie zdobycie środków na pokrycie

kosztów opieki nad dziećmi w wieku do 6 lat (patrz strona 25). Niektóre z instytucji w społecznościach lokalnych zapewniają subsydiowaną opiekę dla dzieci mieszkających w danej części miasta. Zapotrzebowanie na te usługi zazwyczaj jest wysokie, a umieszczenie dziecka w takim ośrodku może okazać się trudne.

Wykaz instytucji sprawujących opiekę nad małymi dziećmi wraz z informacjami kontaktowymi wszystkich żłobków, przedszkoli itp. można otrzymać w Zarządzie Służby Zdrowia (patrz strona 42). Lista osób oczekujących na przyjęcie jest zazwyczaj w tych instytucjach długa.

Alternatywnym wobec żłobków i przedszkoli rozwiązaniem jest znalezienie opiekuna prywatnego. Oferty usług takich osób można znaleźć w gazetach lokalnych takich jak Evening Echo. Informacje kontaktowe osób prowadzących działalność związaną z opieką nad dziećmi można także znaleźć na tablicach ogłoszeń w sklepach. Organizacja The Cork City Childcare Company wydrukowała kilka bezpłatnych poradników mających za zadanie pomóc rodzicom z pomocą –

„A Guide to Choosing Childcare” –
 „Wybór opiekuna dla dziecka - poradnik”
 oraz „How to Choose a Childminder” –
 „Jak wybrać opiekuna dla dziecka”.

Dalsze informacje

Cork City Childcare Company,
 Penrose Wharf, Cork.
 Tel. 021 4507942
www.corkcitychildcare.ie

System szkolny

Prawo stanowi, że dziecko podlega pełnemu obowiązkowi szkolnemu w wieku od 6 do 16 lat (choć większość dzieci rozpoczyna naukę w wieku 4 lub 5 lat). Większość szkół w Irlandii otrzymuje pomoc finansową ze strony państwa, dzięki czemu nauka w szkołach jest bezpłatna dla wszystkich dzieci - niezależnie od narodowości lub statusu. Z nauką w szkołach związane są jednak zazwyczaj określone koszty (np. kupno podręczników, wykonywanie kserokopii lub zakup mundurków szkolnych. Rodziny o niskich dochodach lub pobierające świadczenia z opieki społecznej mogą ubiegać się o wsparcie finansowe (np. Powrót do szkoły – zasiłek na kupno ubrania i obuwia oraz świadczenie na pokrycie nadzwyczajnych kosztów; patrz strona.25).

Rok szkolny rozpoczyna się we wrześniu, a we wszystkich szkołach wakacje trwają przez lipiec i sierpień (szkoły średnie kończą naukę w

czerwcu). Dni wolne od nauki zaplanowane są także podczas Świąt Bożego Narodzenia, na Wielkanoc oraz pomiędzy semestrami (zwykle jest to koniec października i lutego).

Szkoły podstawowe

Rozpoczynając naukę szkolną, zazwyczaj w wieku 4 lub 5 lat, dzieci zapisywane są do szkoły podstawowej, w której nauka trwa 8 lat. Dziecko może być wysłane do dowolnej szkoły, pod warunkiem, że jest w niej miejsce. Wykaz szkół dostępny jest w Department of Education & Science – Departament Edukacji i Nauki (patrz informacje kontaktowe podane poniżej).

Informacje kontaktowe

Department of Education & Science,
 Regional Office - Departament Edukacji i Nauki, Biuro Regionalne
 Heritage Industrial Estate,
 Bessboro Road, Mahon, Cork.
 Tel. 021 4536300
 email: ro_southern@education.gov.ie

Po wybraniu szkoły należy skontaktować się z jej dyrektorem w celu sprawdzenia, czy są jeszcze wolne miejsca. Jeżeli miejsc nie ma, dyrektor będzie w stanie wskazać inną szkołę. Większość szkół podstawowych znajduje się pod zarządem kościoła (kościółem większościowym jest Kościół Rzymsko-Katolicki), ale działalność prowadzą także szkoły wielowyznaniowe oraz szkoły nie prowadzone przez żadną denominację religijną.

Szkoły ponadpodstawowe/ szkoły średnie

W wieku 12 lub 13 lat dzieci rozpoczynają naukę w szkołach ponadpodstawowych/średnich. Istnieje wiele rodzajów szkół – najbardziej powszechną jest szkoła średnia. Inne rodzaje szkół to szkoły gminne, ogólnokształcące oraz koledże prowadzone przez samorządy lokalne. Podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, większość szkół średnich jest szkołami wyznaniowymi. Obowiązek szkolny dla dzieci uczęszczających do szkoły średniej trwa do osiągnięcia przez dziecko wieku 16 lat. Język irlandzki jest obowiązkowym przedmiotem nauczania, jednak niektórzy uczniowie mogą być z tego obowiązku zwolnieni, jeżeli pobierali naukę poza granicami Irlandii do 11 roku życia.

Nauczanie w szkole średniej obejmuje 2 cykle, z których każdy kończy się egzaminem:

- Cykl gimnazjalny – program trzyletniego nauczania, zakończony egzaminem gimnazjalnym
- Cykl licealny – program dwuletniego lub trzyletniego nauczania (program 3 roku obejmuje „rok przejściowy”, podczas którego nacisk kładziony jest na rozwój indywidualny, doświadczenie zawodowe oraz inne nowe umiejętności). Większość uczniów realizuje program Leaving Certificate (program szkoły średniej z egzaminem dojrzałości), w którym nauczanych jest 6 lub 7 przedmiotów. Inne dostępne możliwości to program Leaving Certificate Vocational

Programme (program średniej szkoły zawodowej) i Leaving Certificate Applied (odpowiednik polskiego liceum profilowanego). Wstęp na trzeci poziom edukacji połączony jest zazwyczaj z wynikami osiągniętymi w szkole średniej; na najbardziej popularne kierunki przyjmowani są wyłącznie absolwenci z najlepszymi wynikami.

Szkolnictwo wyższe

Trzeci poziom edukacyjny w Irlandii jest realizowany przez uniwersytety oraz odpowiedniki polskich politechnik (Institutes of Technology). W Cork są to Uniwersytet oraz Cork Institute of Technology. Uniwersytety oferują programy umożliwiające otrzymanie stopnia licencjata, magistra oraz doktora. Programy instytutów technicznych oferują programy edukacyjne, podczas których osiągnane są kolejne szczeble: zaświadczenie, dyplom, stopień naukowy, a także studia podyplomowe. Każda wyższa uczelnia drukuje corocznie prospekt, w którym zamieszczone są wszystkie dostępne kierunki. Jest on dostępny bezpłatnie.

Irlandczycy i obywatele krajów członkowskich UE nie ponoszą opłat za pierwszy, realizowany w pełnym wymiarze czasu, kurs przed uzyskaniem tytułu naukowego (pod warunkiem, że zamieszkiwali w kraju członkowskim UE przez okres co najmniej 3 lat w 5 ostatnich latach oraz kurs trwa co najmniej 2 lata). Osoby posiadające status uchodźcy mogą także ubiegać się o zwolnienie z opłat. Wszyscy inni studenci, łącznie z obywatelami krajów

nie będących członkami UE, studentami studiów podyplomowych, studentami uczącymi się w niepełnym wymiarze czasu, muszą płacić czesne. Wysokość czesnego na różnych uczelniach i kierunkach waha się aktualnie w przedziale 6500 do 15, 500 € za rok.

Wprowadzono cały system stypendialny mający na celu przyjęcie z pomocą studentom szkół wyższych. Główne stypendium nosi nazwę Higher Education Grants Scheme (Program Stypendialny w Szkolnictwie Wyższym), który zapewnia pokrycie kosztów utrzymania dla uprawnionych do jego otrzymywania studentów, uczących się w pełnym wymiarze czasu. Dodatkowe stypendia są dostępne dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji. Program stypendialny dostępny jest dla obywateli irlandzkich oraz obywateli innych krajów UE i EEA, dla osób posiadających status uchodźcy oraz niektórych innych kategorii osób posiadających pozwolenie na pobyt w kraju. Warunkiem otrzymania stypendium jest posiadanie dochodu poniżej określonego poziomu oraz przynajmniej roczny pobyt w kraju przed złożeniem wniosku.

W jaki sposób ubiegać się o przyjęcie na studia?

Zgłoszenia na większość kierunków studiów przyjmowane są raz w roku (termin kończący przyjmowanie wniosków to zazwyczaj 1 lutego). Podania należy składać w Central Applications Office (CAO) – Główne Biuro Podań. Osoby składające wniosek powinny zaznaczyć, jakie kierunki

chciałyby studiować i w którym mieście – w kolejności preferencji. Po otrzymaniu w sierpniu świadectw maturalnych wysyłane są oferty do osób składających podania. Kryteria przyjęcia powiązane są z wynikami na świadectwie maturalnym, a przyjęcie na niektórych kierunkach wymagane jest bardzo dobre świadectwo (np. medycyna). Wykaz wszystkich kierunków oraz informacje o procedurze ubiegania się o przyjęcie na studia są dostępne w przewodniku CAO, 33 Eglinton St, Galway. Tel. 091 5098000, www.cao.ie

Dorośli uczniowie (w wieku 23 i więcej lat) mogą ubiegać się o przyjęcie do szkoły wyższej niezależnie od wyników na świadectwie maturalnym. Więcej informacji w "Guide for Mature Students" - Poradnik dla Dorosłych Uczniów - dostępnym bezpłatnie w Departamencie Edukacji i Nauki. Pomoc, zwolnienia z opłat i procedury ubiegania się o przyjęcie na studia dla dorosłych uczniów są odmienne na różnych uczelniach - wiele z nich zatrudnia pracownika prowadzącego te sprawy, który może udzielić porad i informacji.

Osoba posiadająca zaświadczenia i kwalifikacje i chcąc sprawdzić, czy są one uznawane w Irlandii, powinna skontaktować się z National Qualifications Authority of Ireland (Irlandzki Urząd Wykształcenia i Kwalifikacji), 5th Floor, Jervis House, Jervis St, Dublin 1. Tel 01 8871500, e-mail: info@nqai.ie

Informacje kontaktowe

Cork City Council – Rada Miasta
Cork,
Higher Education Grants section –
Wydział Grantów w Szkolnictwie
Wyższym,
Tel. 021 4924087/4924096
lub 4924363,
e-mail: highereducation@corkcity.ie
www.corkcity.ie

Cork Institute of Technology,
Bishopstown, Cork.
Tel. 021 4326100, www.cit.ie

University College Cork
Tel. 021 4903000, www.ucc.ie

Dalsza edukacja i szkolenia

Pomiędzy poziomem szkoły ponadpodstawowej a szkolnictwem wyższym funkcjonuje również inny system dalszej edukacji oraz kursów szkoleniowych. City of Cork Vocational Education Committee (VEC) – Komisja Kształcenia Zawodowego Miasta Cork sprawuje pieczę nad trzema koledżami dalszej edukacji:

- Cork College of Commerce,
Morrison's Island, Cork.
Tel. 021 4222100.
- Coláiste Stiofáin Naofa, Tramore
Road, Cork. Tel. 021 4961020.
- St John's Central College, Sawmill St,
Cork. Tel. 021 4276410.

Każdy z nich posiada w programie nauczania cały szereg kursów w różnorodnych przedmiotach – jedno, dwa i trzyletnich, w pełnym lub czasowym wymiarze nauczania. Post Leaving Certificate (PLC) – szkoły pomaturalne to jednoroczne kursy, które kładą nacisk na umiejętności zawodowe i techniczne, a prowadzone są w szkołach i w college'ach. Za naukę w nich nie są pobierane żadne opłaty, a uczestnicy niektórych programów (np. Vocational Training Opportunities Scheme, VTOS), otrzymują zasiłek szkoleniowy.

FAS jest państwową agencją szkoleniową, która oferuje szeroki zakres szkoleń dla osób zatrudnionych oraz bezrobotnych (posiadających prawo do pracy). Kursy szkoleniowe wielu programów szkoleniowych FAS są skierowane na osoby bezrobotne; zazwyczaj są one bezpłatne i uczestnicy mogą otrzymywać zasiłki szkoleniowe (patrz informacje kontaktowe, strona 14).

Nauka języka angielskiego

Szereg grup i instytucji organizuje kursy języka angielskiego – bezpłatne lub za niewielką opłatą. Możliwość uczestniczenia w zajęciach niektórych z nich jest uzależniona od statusu osoby ubiegającej się o przyjęcie. Główne organizacje to:

Cork Centre for the Unemployed – Ośrodek dla Bezrobotnych w Cork,
13 North Main Street, Cork.
Tel. 021 4275876,

e-mail: cctu@eircom.net zajęcia kosztują 2 € i są dostępne dla wszystkich zainteresowanych niezależnie od ich statusu.

Integrate Ireland Language and Training, Farnham House, 26-27 McCurtain St, Cork. Zajęcia są bezpłatne, jednak są dostępne wyłącznie dla osób posiadających pieczętą nr 4 (np. osoby posiadające status uchodźcy). W celu zapisania się należy zadzwonić pomiędzy 9.00 a 13.00, od poniedziałku do piątku. Tel 01 6677232.

NASC, Enterprise House, 35 Mary St, Cork. Tel 021 4317411. Zajęcia są bezpłatne i dostępne dla wszystkich imigrantów.

Welcome English, Convent Place, Cork – Zajęcia są bezpłatne i dostępne dla osób ubiegających się o azyl oraz uchodźców. W celu uzyskania dalszych informacji należy odwiedzić ośrodek Welcome English, czynny od poniedziałku do piątku, w godzinach 10.00 – 16.00 lub zadzwonić do siostry Celestyny, tel. 087 9189841

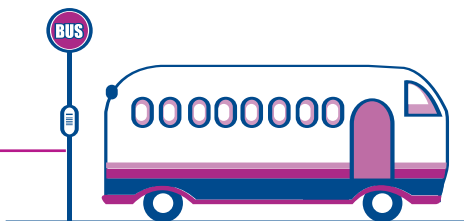
Języka angielskiego uczą także **szkoły płatne**. Między innymi: **Cork International Language Academy (CILA)** – Międzynarodowa Akademia Językowa w Cork, Fitzgerald House, Grand Parade, Cork. Tel. 021 4905934. Zapisy dla wszystkich zainteresowanych, opłata pobierana za każde zajęcia, bezpłatny dostęp do internetu oraz działalność socjalna.

Cork English College – Koledż Języka Angielskiego w Cork, 30-32 Patrick's Quay, Parnell Place, Cork. Tel. 021 4551522, opłaty pobierane za 10-tygodniowe kursy, zapisy dla wszystkich zainteresowanych na zajęcia dzienne, zajęcia wieczorne rozpoczynają się we wrześniu, styczniu i marcu.

Cork Language Centre International – Międzynarodowy Ośrodek Językowy w Cork, 16 St Patrick's Place, Wellington House, Wellington Quay, Tel. 021 4551661. Zajęcia prowadzone wyłącznie w systemie dziennym – zapisy dla wszystkich zainteresowanych.

The Language Centre – Ośrodek Językowy, O'Rahilly Building, University College, Cork. Tel. 021 4902043, e-mail: Info@langcent.ucc.ie www.ucc.ie/esol Zajęcia dzienne i wieczorne, zapisy we wrześniu i styczniu oraz w okresie Świąt Wielkanocnych.

ŻYCIE CODZIENNE

Transport publiczny

W mieście Cork głównym środkiem transportu publicznego są autobusy. Firma Bus Eireann obsługuje 12 tras autobusowych w mieście, z których większość przebiega przez centrum miasta (patrz mapa, strona 31). Opłata za przejazd autobusem jest stała przy podróży w obrębie miasta (w roku 2006 opłata wynosi 1,30 €). Opłaty ulgowe przysługują dzieciom w wieku poniżej 16 lat, a osoby w wieku powyżej 66 lat mogą ubiegać się o bezpłatne karty podróżne (które umożliwiają bezpłatną podróż autobusami i pociągami na całym obszarze Irlandii) w Departamencie Spraw Społecznych i Rodzinnych. Rozkład jazdy autobusów poszczególnych tras można uzyskać bezpłatnie na głównym dworcu autobusowym Parnell Place.

Z dworca autobusowego Parnell Place wyjeżdżają autobusy obsługujące linie podmiejskie oraz autobusy połączeń ekspresowych do innych miejscowości w Irlandii. Opłata za przejazd uzależniona jest od odległości – w celu uzyskania szczegółowych informacji o

opłatach i rozkładzie jazdy należy zadzwonić do Bus Eireann, tel. 021 4508188, www.buseireann.ie

Pociągi w Cork wyjeżdżają ze stacji Kent i są obsługiwane przez Iarnrod Eireann (Irish Railways) – Irlandzkie Koleje. Cork posiada 5 głównych połączeń kolejowych do Cobh Tralee, Limerick, Rosslare i Dublina. W celu uzyskania szczegółowych informacji o cenach biletów i rozkładzie jazdy należy zadzwonić do Iarnrod Eireann, tel. 021 4506766 lub sprawdzić na stronie internetowej www.irishrail.ie

Bezpośrednie połączenia lotnicze do miast w całej Europie są dostępne z lotniska w Cork, położonego 8 km od centrum miasta. W celu uzyskania szczegółowych informacji o połączeniach lotniczych należy skontaktować się z lotniskiem w Cork. Tel. 021 4313131 lub strona internetowa: www.corkairport.com

Istnieją również połączenia promowe pomiędzy Ringaskiddy (16 km od centrum Cork) a portami w Zjednoczonym Królestwie oraz Francji.

Prawo wyborcze

Prawa wyborcze osób nieposiadających obywatelstwa są różne w zależności od rodzajów wyborów:

- Każda osoba w wieku powyżej 18 lat (łącznie z osobami ubiegającymi się o azyl) może głosować w wyborach lokalnych (wybiera członków władz lokalnych, np. Radę miasta Cork).
- Tylko obywatele Irlandii mogą uczestniczyć w wyborach prezydenckich, w referendach (zmiany konstytucji irlandzkiej) oraz wyborów do Seanad (senat/wyższa izba parlamentu).
- Obywatele Irlandii i Zjednoczonego Królestwa mogą głosować w wyborach powszechnych (wybiera posłów do Dáil – niższej izby parlamentu).
- Obywatele Irlandii i obywatele krajów członkowskich Unii Europejskiej, którzy rezydują na terytorium Irlandii, mogą głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Prawo głosowania mają wyłącznie osoby, których nazwisko jest umieszczone w **spisie wyborców**. Spis jest przygotowywany co roku przez władze miasta lub radę miejską i obejmuje nazwiska oraz adresy wszystkich osób w wieku powyżej 18 lat, które są uprawnione do głosowania. Spisy umieszczane są w bibliotekach, urzędach pocztowych i innych budynkach publicznych co roku w listopadzie, a wszelkie zmiany mogą być wprowadzane do 25 listopada. Jeżeli jednak dana osoba jest uprawniona do głosowania, a jej

nazwisko nie zostało ujęte w spisie, może złożyć wniosek o umieszczenie na dodatkowym spisie wyborców. W przypadku zmiany adresu należy powiadomić jednostkę sporządzającą spis wyborców.

Dalsze informacje

Dept of the Environment,
Heritage and Local Government,
Franchise Department –
Departament Środowiska,
Dziedzictwa i Samorządu Lokalnego,
Custom House, Dublin 1.
Tel. 01 8882000, lub
lo call 1890 201607, www.environ.ie

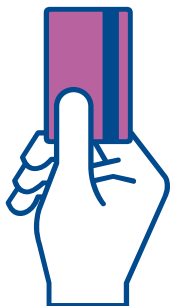
Cork City Council,
Franchise Department,
City Hall, Cork.
Tel. 021 4926222/021 4924000

System bankowy

Banki w Irlandii są zazwyczaj czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 16.00. Przy zakładaniu rachunku bankowego należy przedłożyć dokument tożsamości ze zdjęciem (paszport, prawo jazdy itp.) oraz zaświadczenie o aktualnym stałym miejscu zamieszkania (zazwyczaj są to rachunki gospodarstwa domowego, np. za energię elektryczną, gaz czy rachunek telefoniczny). W przypadku, gdy oryginał rachunku nie jest możliwy do okazania (np. z powodu, gdy rachunki nie są wystawione na nazwisko

osoby otwierającej rachunek bankowy), z pomocą może przyjść pracodawca pisząc list poświadczający tożsamość, adres, datę urodzenia i numer Personal Public Service (PPS). Z uwagi na fakt, że wymogi odnośnie dokumentów są różne w różnych bankach, należy wcześniej uzgodnić, jakie dokumenty będą potrzebne. Przed założeniem rachunku warto sprawdzić wysokość opłat, gdyż w niektórych bankach są one wysokie. W miarę rozwoju internetu i telefonicznych usług bankowych, usługi oferowane przez banki stają się w coraz większym stopniu zautomatyzowane. W Irlandii funkcjonuje również sieć wspólnot kredytowych (credit unions) – spółdzielni działających w oparciu o zasadę non-profit, które świadczą usługi

wyłącznie dla swoich członków przez prowadzenie rachunków bankowych, udzielanie pożyczek i świadczenie usług finansowych. Przelewy pieniężne mogą być dokonywane w bankach, wspólnotach kredytowych oraz w urzędach pocztowych.

Święta państwowe

Większość miejsc, w których wykonywana jest praca, jest zamknięta w dni wolne od pracy/święta bankowe łącznie z biurami rządowymi, urzędami pocztowymi, bankami itd. W święta bankowe autobusy i pociągi mogą kursować w ograniczonym zakresie. W coraz większym zakresie sklepy w centrach miast oraz supermarkety są

otwarte przez część tych dni. W Wielki Piątek oraz Pierwsze Święto Bożego Narodzenia wszystkie sklepy, urzędy i instytucje są pozamykane, łącznie z pubami.

Święta państwowe

- Nowy Rok, 1 stycznia
- Dzień Św. Patryka (święto państwowe), 17 marca
- Wielki Piątek* koniec marca lub kwiecień
- Poniedziałek Wielkanocny, koniec marca lub kwiecień
- Pierwszy poniedziałek maja
- Pierwszy poniedziałek czerwca
- Pierwszy poniedziałek sierpnia
- Ostatni poniedziałek października
- Święto Bożego Narodzenia, 25 grudnia
- Dzień Św. Szczepana, 26 grudnia

** chociaż oficjalnie Wielki Piątek nie jest dniem świątecznym, wiele firm w ten dzień nie pracuje.*

Media

Gazety

Główną gazetą codzienną wydawaną w Cork jest Evening Echo, która skupia się na wiadomościach lokalnych. Każde wydanie zawiera część z ogłoszeniami, pomocnymi w poszukiwaniach przedmiotów planowanych do zakupienia, usług, zakwaterowania itp. Na rynku dostępnych jest również kilka tytułów czasopism rozprowadzanych bezpłatnie, ukazujących się zwykle co

tydzień, takich jak Cork Independent. Dostępne w sklepach i supermarketach zawiera cotygodniową kolumnę w języku polskim – “Dzień Dobry Cork”. Dzienniki o zasięgu ogólnokrajowym to m.in. Irish Examiner, Irish Independent oraz Irish Times. Zawierają wiadomości krajowe i międzynarodowe oraz dodatki ukazujące się w określone dni z ogłoszeniami o kwaterach, ofertach pracy itp. W większości bibliotek te gazety i wiele innych są udostępniane do czytania bezpłatnie. Metro Eireann jest miesięcznikiem zawierającym aktualne informacje dla imigrantów oraz społecznościach etnicznych. Metro Eireann, tel: 01 8690670, www.metroeireann.com

Wydawany w Cork “The Immigrant” jest bezpłatnym miesięcznikiem, będącym źródłem wielu przydatnych informacji o Szkolnictwie, Zakwaterowaniu, Pracy, Kulturze, Służbie Zdrowia, Opiece nad dziećmi, Rozrywce i innych usługach dostępnych dla wszystkich imigrantów przebywających w mieście i hrabstwie Cork. Miesięcznik rozprowadzany jest przez władze miejskie poprzez urzędy pocztowe, sklepy etniczne, ośrodki dziennego pobytu, hostele, biblioteki, szkoły wyższe i inne miejsca w Cork. Kontakt: “The Immigrant” w Tigh Fíli Art Gallery, Thompson House, McCurtain Cork. Tel. 021 4557788, E-mail: theimmigrant@eircom.net. www.theimmigrant.org

Telewizja i radio

W Irlandii telewizja państwowa nosi nazwę RTÉ. Nadaje programy na trzech kanałach – RTÉ 1, Network 2 (głównie w języku angielskim) oraz TG 4 (w języku

irlandzkim). Czwartym programem telewizyjnym jest TG 4, który jest nadawany przez prywatną stację telewizyjną.

W codziennym życiu Irlandii radio cieszy się ogromną popularnością a lokalne stacje radiowe w Cork stanowią szczególnie dobre źródło lokalnych wiadomości i informacji (np. Red FM 104.5 – 106.1 oraz 96 FM, 95.4 – 96.8). Radio studenckie w Cork (Campus Radio 97.4 FM) jest gospodarzem jedyne w mieście wielokulturowego programu radiowego “Diversity Speaks” („Różnorodność ma głos”). Nadawana w każdy piątek o godzinie 12.00 audycja zajmuje się sprawami dotyczącymi życia mniejszości etnicznych mieszkających w Irlandii, a w szczególności w Cork. W celu uzyskania dalszych informacji należy skontaktować się z Cork Campus Radio po adresem: radio@ucc.ie Tel. 021 4902170/4902008

Miejsca kultu

Dla osób będących członkami kościoła katolickiego msza w języku polskim odbywa się w każdą niedzielę o 16.00 w Kościele Św. Augustyna – St Augustine’s Church, Washington St, Cork. Ponadto w Cork działalność prowadzi polski kapelan – o. Piotr Gallus, tel. 087 6951913

Chociaż katolicyzm jest w Cork religią dominującą, zauważyć można szybki wzrost innych wyznań, między innymi:

Church of Ireland (Kościół Irlandzki), biuro diecezjalne, 14 Cove Street, Cork. Tel. 021 4272262,

e-mail: office@cork.anglican.org

Cork Muslim Society (Stowarzyszenie Islamskie w Cork), 69 Riverview Estate, Glasheen, Cork. Tel. 021 4342955

Mosque (Meczet), Heinz Haupt Health Centre, Vicars Road, Togher, Cork. Tel. 087 2402832

Baptist Church (Kościół Chrześcijan Baptystów), MacCurtain Street, Cork. Tel 021 4894464

Cork Hebrew Congregation (Gmina Żydowska w Cork), Synagoga, 10 South Terrace, Cork. Tel. 021 4870413, e-mail: rosehill@iol.ie

Christian Orthodox Community of Cork (Kościół Prawosławny w Cork), 1 Sydenham Terrace, Monkstown, Cork. Tel. 021 4841187/086 3533113

Jehovah Witnesses (Świadkowie Jehowy), Zbór centralny Świadków Jehowy w Cork, The Kingdom Hall, Hibernian Road, Cork. Tel. 021 4873174 or 021 4770880

Presbyterian (Kościół Prezbiteriański), Trinity Presbyterian Church – Kościół Prezbiteriański pw. Św. Trójcy, Little William Street, off York Street, McCurtain Street, Cork. Tel. 021 4891437,

e-mail: jfaris@presbyterianireland.org

Methodist Church (Kościół Metodystyczny), Ardfallen, Douglas Road, Cork. Tel 021 4292503

Church of Jesus Christ of Latter Day Saints (Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich), Sarsfield Road, Wilton, Cork. Tel. 021 7434790

Religious Society of Friends (Quakers), Towarzystwo Religijne Przyjaciół (Kwakrowie), Summerhill South, Cork. Tel. 021 4504830

Grace Christian Fellowship (Chrześcijańska Społeczność Łaski), St Patrick's Woollen Mills, Douglas, Cork. Tel. 021 4372913, www.graceireland.com

The Father's Bosom Christian Fellowship (Chrześcijańska Społeczność o. Bosoma), c/o South Parish Community Centre, Grattan Street, Cork

Celestial Church of Christ (Niebiański Kościół Chrystusowy), 8 Sydney Place, Cork

The Redeemed Christian Church of God (Kościół Boży Odkupionych Chrześcijan), O'Sullivan's Quay Primary School, Cork

Christ Restoration Life Ministry (Chrystusowa Służba Odnowienia Życia), 7 Knapp's Square, Cork Arts Theatre, Cork. Tel. 021 4533549, 086 3065201

Greater Light International Ministries (Międzynarodowa Służba Większego Światła), Little Island Community Centre, Co. Cork. Tel. 021 4355154, 087 7774559

Unitarian Congregation (Kościół Unitarian), Prince's St Church, 39 Prince's Street, Cork. Tel. 021 4383541, www.princesstuc.com

Grupy etniczne

W Cork istnieją różne grupy narodowościowe, np. Ośrodek Polski w Cork, Stowarzyszenie Kameruńczyków w Irlandii, Irlandzkie Grupy Obywateli Zimbabwe i Togo – by wymienić zaledwie kilka. Informacje kontaktowe ulegają częstym zmianom, a cały czas pojawiają się nowe grupy. Poniżej podano kilka grup polskich i z Europy Wschodniej, które w chwili obecnej prowadzą działalność. Grupy te spotykają się co miesiąc w Networking Committee w Cork. W celu uzyskania aktualnych informacji kontaktowych oraz informacji o innych grupach należy skontaktować się z Networking Committee w Cork, www.corknc.org lub Ośrodkiem Cois Tine, St Mary's Church, Pope's Quay, Cork. Tel. 021 4557760, e-mail: coistinecork@eircom.net

Ośrodek Polski w Cork, 115 Elm Park, Wilton, Cork. Tel. 085 7482720, email: pleśniak@tlen.pl, www.pccork.org Ośrodek stawia sobie za cel przywitanie w Cork imigrantów z Polski oraz udziela informacji na temat znalezienia zakwaterowania możliwości zatrudnienia i kursach języka angielskiego. Ośrodek współpracuje z kapelanem polskim w Cork – o. Piotrem Gallusem, tel. 087 6951913

“MyCork”, e-mail: info@mycork.org, www.mycork.org jest organizacją pragnącą budować silne więzi pomiędzy narodami polskim i irlandzkim. Udziela informacji Irlandczykom zainteresowanym historią, geografią i kulturą Polski. Zajmuje się także udzielaniem informacji oraz wspieraniem emigrantów mieszkających w mieście i hrabstwie Cork.

Eastern European Association of Ireland (Stowarzyszenie Wschodnioeuropejskie w Irlandii), tel. 021 4823937, email: eeai@eircom.net, www.easterneuropean.org założone w 2004 roku jako Krajowe Stowarzyszenie non-profit ma na celu krzewienie irlandzkiej kultury i tradycji wśród osób przyjeżdżających oraz przekazywanie im różnorodności kulturalnej społeczeństwa irlandzkiego.

Co warto zobaczyć

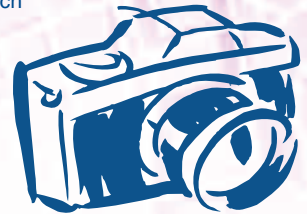
W Cork jest wiele historycznych budynków i kościołów, które mogą zainteresować przybysza.

Do najważniejszych

miejsc należy Kościół Św.

Anny w Shandon, gdzie osoby odwiedzające mogą osobiście

wprawić w ruch dzwony. Wieża kościoła w Shandon stanowi jeden z głównych elementów krajobrazu Cork. Targ Angielski na ulicy Prince słynie ze świeżych produktów żywnościowych i jest miejscem, na którym można znaleźć towary pochodzące z całego świata. Muzeum Miejskie w Cork znajduje się Parku Fitzgeralda, a Galeria Sztuki Crawford położona na Emmet Place jest najbardziej znaną galerią sztuki w mieście, z wystawami malarstwa i rzeźby. Vision Centre w Cork, na North Main St, jest miejscem, w którym znajduje się makieta miasta i można tam również uzyskać wiele informacji na temat atrakcji i historii miasta. Dalsze

informacje o ciekawych miejscach w Cork można otrzymać w Centrum Informacji Turystycznej, Grand Parade, Cork. Tel. 021 4273251 lub na stronach internetowych www.cork-guide.ie, www.corkcity.ie oraz www.cork-insight.com/corkcity/interest.html

Dla osób szukających rozrywki, oferta miasta Cork jest bardzo bogata, począwszy od kin i teatrów do muzyki i tańca. 'Whazon Cork' jest darmową broszurą zawierającą miesięczne wykazy imprez rozrywkowych - dostępną w wielu barach i sklepach lub na stronie internetowej www.whazon.com/cork

Biblioteki

W Cork działalność prowadzi sieć bibliotek miejskich otwartych dla wszystkich osób mieszkających lub pracujących w mieście. Każdy może przyjąć, poczytać książkę lub gazetę bez żadnych opłat, dowiedzieć się więcej o kulturze i historii miasta, skorzystać z dostępu do internetu i wysłać pocztę elektroniczną. Wypożyczenie książki możliwe jest po zapisaniu się do biblioteki – formularze zgłoszeniowe są dostępne w każdej bibliotece, a zapisując się należy okazać dokument potwierdzający miejsce zamieszkania i uiścić niewielką opłatę. We wszystkich bibliotekach znajdują się komputery z łączem internetowym, a opłata za ich wykorzystywanie wynosi 1 euro za 30

minut; istnieją także wypożyczalnie dla dzieci. Biblioteki często organizują bezpłatne imprezy dla dzieci i dorosłych, i stanowią pomocne źródło informacji o wszystkich lokalnych wydarzeniach.

Central Library, Grand Parade, Cork. Tel. 021 4924900. Czynna od poniedziałku do soboty, 10.00 – 17.30 (łącznie z Biblioteką Muzyczną i Działem Historycznym)

Douglas Library, Douglas Village Shopping Centre, Cork. Tel. 021 4924932. Czynna od wtorku do soboty, 10.00 - 17.30, późnym wieczorem czynna w czwartki do 20.30.

Hollyhill Library, Hollyhill Shopping Centre, Cork. Tel. 021 4924928. Czynna we wtorki, środy, piątki i soboty 10.00 - 17.30, w czwartki 13.00 – 20.00.

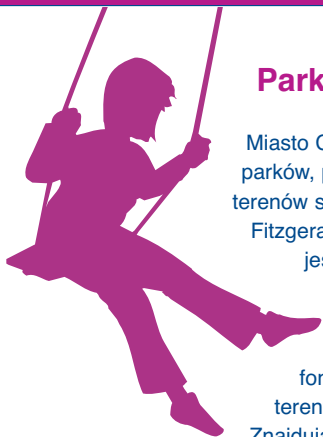
Mayfield Community Library, Murmont, Mayfield, Cork. Tel. 021 4924935. czynna od wtorku do soboty, 10.00 – 13.00 i 14.00 – 17.30; późnym wieczorem czynna w środy do 20.00.

St Mary's Road Library, Cathedral Cross, Cork. Tel. 021 4924933. Czynna od wtorku do soboty, 10.00 – 13.00 i 14.00 – 18.00

Tory Top Library, Ballyphehane, Cork. Tel. 021 4924934.

W innych częściach miasta dostępne są ponadto usługi biblioteki „na kółkach”. W celu uzyskania informacji na ten temat należy skontaktować się z Cork City Library Service, Tel. 021 4924900

Parki miejskie

Miasto Cork ma wiele parków, placów zabaw i terenów spacerowych.

Fitzgerald Park położony jest blisko centrum miasta, a wyróżnia go bogato zdobiona fontanna i staw oraz tereny do gier i zabaw.

Znajdujący się na zachodnim krańcu miasta Lee Fields jest tradycyjnym terenem rekreacyjnym mieszkańców Cork, a Lough na południowo-zachodnich przedmieściach jest rezerwatem ptaków z wieloma łądziami i kaczkami gniazdującymi na jeziorze. Na wschodnich rubieżach miasta Marina Walk prowadzi do przejścia Blackrock położonego na drodze do Stawu Atlantyckiego, który jest przyjemnym terenem z malowniczym jeziorem o zarośniętych trawą brzegach. Inne ważne parki w mieście to Park Glen River, Park Shalom na Tarasie Monerea oraz Park Bishop Lucey na Grand Parade.

Obiekty sportowe

W Cork dostępnych jest szereg obiektów sportowych. Niektóre z nich są prywatne (np. wiele sal gimnastycznych i basenów) i wstęp na nie możliwy jest wyłącznie dla członków. Inne prowadzone są przez uczelnie wyższe (UCC i CIT) i nie są dostępne dla szerokiej publiczności. Poniżej podano kilka obiektów publicznych znajdujących się w Cork:

Pływanie

Leisureworld, Bishopstown, basen, sala gimnastyczna oraz 5-7 bocznych boisk z możliwością prowadzenia rozgrywek niezależnie od pogody, tel. 021 4346505
Gus Healy, basen, Nursery Drive, Douglas. Tel. 021 4293073

Basen Mayfield Swimming na ulicy Old Youghal Road jest czynny dla przez szereg godzin Tel 021 4505284 w celu uzyskania dalszych informacji Leisureworld, Knockfree Avenue, Churchfield, Cork. Tel. 021 4397868

Inne obiekty sportowe:

- Ted McCarthy Municipal Golf Course (Miejskie Pole Golfowe), Skehard Road, Mahon, Cork. Tel. 021 4292543
- Ośrodek Sportowy Sam Allen Sports Centre posiada 6 boisk z możliwością prowadzenia rozgrywek niezależnie od pogody, które można wynajmować na godziny. Ośrodek położony jest Knockfree Avenue, Churchfield. Tel. 021 4211688/689

Boiska, na których prowadzenie rozgrywek jest niezależne od pogody można wynająć w Glen Resource and Sports Centre na Glen Avenue, Cork. Tel. 021 4550511

Recreation centres (Ośrodki rekreacyjne) na Knocknaheeny, Tramore Road i Mayfield, można wynająć na halowe rozgrywki piłki nożnej, koszykówki, tenisa stołowego, badmintonu, siatkówki lub tenisa.

Informacje kontaktowe:
Terence McSwiney Community College,
Harbour View Road, Knocknaheeny,
Cork.

Tel. 021 4397740.

Coláiste Stiofán Naofa, Tramore Road,
Cork. Tel. 021 4961029.

Mayfield Sports Complex, Old Youghal
Road, Cork. Tel. 021 4505284.

Na obszarze całego miasta położone są także **boiska do gry**, które wynajmowane są organizacjom sportowym lub stowarzyszeniom lokalnym.

Dalsze informacje

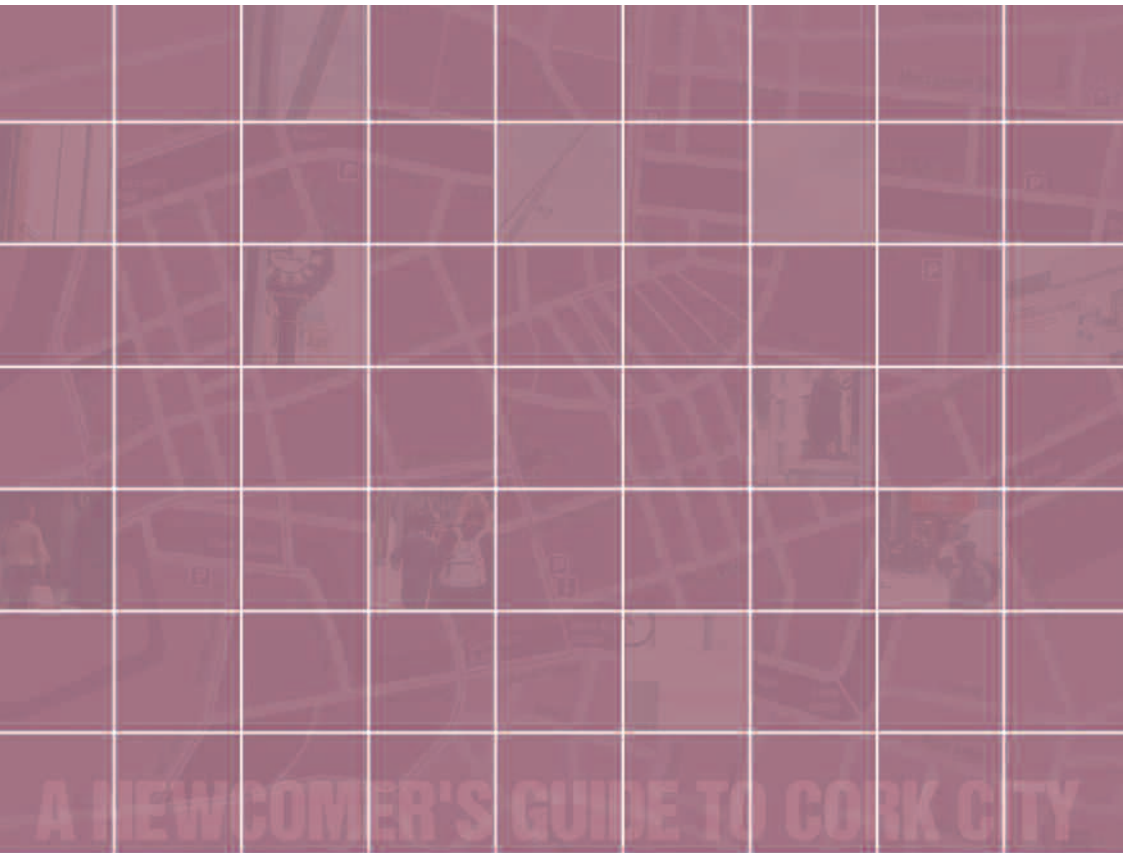
Cork City Council,
Recreation, Amenity & Culture
Department
Abbey Court House, Cork.
Tel. 021 4924323, www.corkcity.ie

Szybkie wyszukiwanie/ Przydatne numery telefoniczne

Nazwisko	Telefon	Storna
Biura ds. Zatrudnienia	021 4302310	16
Biuro Pełnomocnika ds. Równouprawnienia	01 4173333/Lo-call 1890 245545	20, 27
Centrum Praw Migrantów (Migrant Rights Centre)	01 8897570	39
Cois Tine	021 4557760	39, 58
Cork City Partnership	021 4302310	37
Departament Edukacji i Nauki	021 4536300	48
Departament Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia	01 6313131/	
Biuro Informacji ds. Praw Pracowniczych	Lo-call 1890 201615	20
Wydział Pozwoleń na Pracę	01 6313333/3308	14
Wizy z pozwoleniem na pracę/ Upoważnienie do wykonywania pracy	01 6313186	14
Departament Sprawiedliwości, Równouprawnienia i Reformy Prawa		
Wydział Imigracji i Obywatelstwa	01 6167700, Lo-Call 1890 551500	37, 40
Departament Spraw Społecznych i Rodzinnych	021 4270055	21, 25
Departament Spraw Zagranicznych	01 4780822,	
Obywatelstwo na podstawie <i>pochodzenia</i>	Lo-Call 1890 426700	40
Dworzec autobusowy (Bus Éireann)	021 4508188	53
FAS (Krajowe Władze Szkoleniowe)	021 4856200	14
Irlandzkie Koleje (Iarnrod Eireann/Irish Rail)	021 4506766	53
Irlandzka Rada Imigrantów	01 6740200	39
Irlandzka Rada ds. Uchodźców	01 8724424	39
Irlandzki Ośrodek Wsparcia dla Imigrantów (NASC)	021 4317411	39, 52
Komisja Pomocy Prawnej	021 4275998	27
Ośrodek dla Bezrobotnych w Cork	021 4275876	15, 51
Ośrodki Informacji Obywatelskiej	1890 777121	ii
Podatek Samochodowy/Biuro ds. Prawa Jazdy	021 4544566	35
Rada Miejska Cork (Cork City Council)		
Zakwaterowanie	021 4924561	10
Wydział Grantów w Szkolnictwie Wyższym	021 492 4087/4096/4363	51
Biblioteki	4924900	59
Ośrodki rekreacyjne	021 4924323	61
Siły policyjne w Irlandii (Garda Síochana)		
Anglesea St	021 4522000	26
Wydział Imigracyjny	021 4522086	26, 37
Bezpłatny telefon zaufania	1800 666111	26
Stacja Kontroli Pojazdów	1890 200670	35
Stowarzyszenie Miasta Cork na Rzecz Opieki nad Dziećmi (Cork City Childcare Company)	021 4507942	48
Threshold	021 4278848	9
Trybunał ds. Równouprawnienia	01 4174100/Lo-call 1890 344424	27
Urząd Rejestracyjny w Cork	021 4325000	35
Urzędu Skarbowego	021 4325000	17
Usługi Prawne dla Uchodźców	021 4510000	27
Zarząd służby zdrowia (Health Service Executive)	021 4965511	10, 11, 25, 42

A NEWCOMER'S GUIDE TO CORK CITY

A B C D E F G H I

www.corkcity.ie/newcomersguide

Podręcznik jest dostępny bezpłatnie w języku polskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i rumuńskim w City Council, Dept of Community and Enterprise, City Hall, Cork, tel. 021 4924596, email dce@corkcity.ie Komentarze mile widziane.